

บทที่ 3

แนวคำวินิจฉัยเกี่ยวกับเขตอำนาจศาลในคดีพิพาทเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อม

คดีพิพาทเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม อาจเป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง หรืออาจไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองก็ได้ ดังนั้นในบทนี้ จึงควรพิจารณาในเบื้องต้นเสียก่อนว่า คดีพิพาทลักษณะอย่างไรที่มีแนวคำวินิจฉัยว่าเป็นคดีปกครอง ซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลปกครอง โดยศึกษาจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่วินิจฉัยเกี่ยวกับอำนาจศาล ตามลักษณะของคดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่วินิจฉัยคดีพิพาทเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ ซึ่งจะแยกพิจารณาเป็น 2 หัวข้อ ได้แก่ คดีพิพาทที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง และคดีพิพาทที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง ตามลำดับดังนี้

คดีพิพาทที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง

คดีพิพาทเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏว่ามีการฟ้องคดีต่อศาลปกครองในปัจจุบัน ส่วนใหญ่เป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับเหตุเดือดร้อนรำคาญในกรณีที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร หรือการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ซึ่งศาลปกครองรับไว้พิจารณาพิพากษาตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งสามารถจำแนกประเภทคดีตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง และมาตรา 11 แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ได้ ดังนี้

1. คดีพิพาทตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542

มาตรา 11 (2) แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ บัญญัติว่า ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีดังต่อไปนี้ คดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกาหรือกฎที่ออกโดยคณะรัฐมนตรี หรือโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จากบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว จึงปรากฏว่ามีคดีพิพาทเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในกรณีที่เป็นการฟ้องขอให้เพิกถอนกฎที่ออกโดยคณะรัฐมนตรีหรือโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีเป็นคดีพิพาทมาสู่ศาลปกครองสูงสุดโดยตรง ดังนี้

1.1 การฟ้องขอให้เพิกถอนมติคณะรัฐมนตรี เรื่องหลักเกณฑ์ในการประเมินอาคาร/ที่พักอาศัยของผู้ได้รับผลกระทบทางเสียงของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ซึ่งเป็นกฎที่ออกโดยคณะรัฐมนตรี ผู้ฟ้องคดีทั้งสามฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดี (คณะรัฐมนตรี) เคยมีมติเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2549 กำหนดมาตรการชดเชยผู้ที่ได้รับผลกระทบจากมลพิษทางเสียงจากท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ซึ่งกำหนดให้มีการเจรจาซื้อที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจากผู้ที่ได้รับผลกระทบจากมลพิษทางเสียงในระดับเสียงตั้งแต่ NEF 40 ขึ้นไป หรือในกรณีที่ไม่ประสงค์จะขายให้เจรจาจ่ายค่าชดเชยเพื่อปรับปรุงอาคารและสิ่งปลูกสร้าง พร้อมทั้งเจรจาจ่ายค่าชดเชยเพื่อปรับปรุงอาคารและสิ่งปลูกสร้าง หรือซื้อที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจากผู้ที่ได้รับผลกระทบในระดับเสียงต่ำกว่า NEF 40 ถึง NEF 30 ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีมีมติเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2550 อนุมัติหลักเกณฑ์ในการประเมินอาคาร/ที่พักอาศัยของผู้ได้รับผลกระทบทางเสียงจากท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ โดยกำหนดให้สิทธิแก่ผู้ได้รับผลกระทบทางเสียงในระดับเส้นเสียง NEF 30 ถึง NEF 40 เพียงได้รับการปรับปรุงอาคารและสิ่งปลูกสร้างหากมีระดับเสียงรบกวน (L90) เกิน 10 เดซิเบล (เอ) ผู้ฟ้องคดีทั้งสามเห็นว่ามติของผู้ถูกฟ้องคดีเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2550 เป็นการกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนของผู้ได้รับผลกระทบทางเสียงจากท่าอากาศยานสุวรรณภูมิโดยไม่ชอบธรรมและไม่ครอบคลุมปัญหาที่เกิดขึ้น จึงฟ้องขอให้เพิกถอนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2550 เป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองสูงสุด ตามมาตรา 11 (2) แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ ฟ.13/2552)

1.2 การฟ้องขอให้เพิกถอนกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมที่กำหนดห้ามก่อสร้างโรงงานน้ำแข็งในเขตพื้นที่สีเขียว ซึ่งเป็นกฎที่ออกโดยความเห็นชอบของ

คณะรัฐมนตรี ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองสระบุรี พ.ศ. 2548 ออกตามความใน พ.ร.บ. การผังเมือง พ.ศ. 2518 ที่กำหนดให้ที่ดินในเขตตำบลลี้ลงชันบางส่วน เป็นที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม (สีเขียว) เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งกฎกระทรวงดังกล่าวเป็นกฎที่ออกโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองสูงสุดตามมาตรา 11 (2) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 128/2551)

2. คดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542

การฟ้องว่าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายในการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด อันเนื่องจากการกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่ หรือโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น หรือโดยไม่สุจริต หรือมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือมีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็น หรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชนเกินสมควร หรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ ซึ่งคดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) นี้ ศาลปกครองมีอำนาจกำหนดคำสั่งบังคับโดยสั่งให้เพิกถอนกฎ หรือคำสั่ง หรือห้ามการกระทำทั้งหมดหรือบางส่วนตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 72 วรรคหนึ่ง (1) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งมีคดีพิพาทเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ศาลปกครองรับไว้พิจารณาตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) ดังนี้

2.1 การอนุญาตให้โรงงานผลิตถ่านมียางธรรมชาติและถ่านมียางสังเคราะห์ทดลองใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิงแทนการใช้ไม้ฟืนและน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นเชื้อเพลิงสำหรับหม้อต้มน้ำเป็นเวลา 6 เดือน โดยมีได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามมาตรา 67 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ผู้ฟ้องคดีทั้งสองร้องเจ็ดฟ้องว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีอนุญาตให้โรงงานของผู้ร้องทดลองเดินระบบหม้อน้ำโดยใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิงเป็นการกระทำที่ขัดกับมาตรา 67 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เนื่องจากมิได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม และสุขภาพของประชาชนในชุมชน และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียก่อน จึงฟ้องขอให้ศาลพิพากษาเพิกถอนคำสั่งอนุญาตของผู้ถูกฟ้องคดี และมีคำสั่งทุเลาการบังคับตามคำสั่งดังกล่าว

ไว้ก่อนจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษา เป็นคดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 560/2552)

2.2 การกำหนดจุดตั้งเสาไฟฟ้าเป็นการกระทำที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัยของประชาชน การที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า การกำหนดจุดตั้งเสาไฟฟ้าขนาด 500 กิโลวัตต์ ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เป็นการดำเนินโครงการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะไม่ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนและอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างร้ายแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพอนามัยของประชาชน พออนุโลมได้ว่าเป็นการโต้แย้งคัดค้านประกาศกำหนดเขตเดินสายไฟฟ้า ซึ่งเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 29 แห่ง พ.ร.บ. การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2511 ประกาศกำหนดเขตเดินสายไฟฟ้าของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา 5 แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 คดีพิพาทนี้จึงอยู่ในอำนาจของศาลปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 801/2551)

2.3 การจัดให้มีอุทยานและฌาปนสถานโดยไม่เป็นไปตามระเบียบและหนังสือสั่งการของทางราชการ ผู้ฟ้องคดีทั้งสามสืบสวนฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีมีมติให้ก่อสร้างเมรุเผาศพในบริเวณที่สาธารณประโยชน์ โดยประกาศให้มีการออกเสียงเพื่อสำรวจเจตนารมณ์ของราษฎรในเขตตำบล ซึ่งราษฎรเสียงส่วนมากเห็นควรให้สร้างในที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าว แต่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามสืบสวนซึ่งเป็นตัวแทนของราษฎรที่ตั้งบ้านเรือนโดยรอบบริเวณดังกล่าวเห็นว่า การสร้างเมรุเผาศพจะทำให้บ้านเรือนโดยรอบบริเวณนั้นได้รับผลกระทบ จึงคัดค้านต่ออำเภอและผู้ถูกฟ้องคดี โดยเสนอให้สร้างเมรุเผาศพในบริเวณวัดป่า แต่การคัดค้านไม่เป็นผล และเห็นว่า การที่อำเภอตัดรายชื่อผู้ใช้สิทธิลงคะแนนซึ่งอยู่ในบริเวณวัดป่าออกไปนั้นไม่เป็นธรรม จึงฟ้องคดีต่อศาลขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีหาสถานที่ที่เหมาะสมและไม่มีปัญหาโต้แย้ง และให้อำเภอแจ้งผลการตรวจสอบที่สาธารณประโยชน์ เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับราษฎรและขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้างเมรุเผาศพ เป็นคดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 86/2550)

2.4 คำสั่งอนุญาตให้บริษัทเอกชนวางท่อน้ำทิ้งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีอนุญาตให้บริษัท กัลฟ์ เพาเวอร์ เจเนอเรชั่น จำกัดวางท่อน้ำทิ้งในเขตทางหลวงชนบท เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ฟ้องว่า คำสั่งอนุญาตให้วางท่อน้ำทิ้งของผู้ถูกฟ้องคดีไม่เป็นไปตามคำสั่งและเงื่อนไขของกรมทางหลวงชนบทและเป็นการอนุญาตโดยไม่มี

ความจำเป็น จึงเป็นการฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีใช้ดุลพินิจมีคำสั่งอนุญาตโดยไม่ชอบด้วยคำสั่งและเงื่อนไขการมอบอำนาจของกรมทางหลวงชนบท อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 144/2551)

3. คดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (2) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542

การฟ้องว่า หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรนั้น เป็นกรณีที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้กระทำการ แต่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่นั้น ละเลยไม่กระทำการให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติกำหนด หรือเป็นกรณีที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้กระทำตามที่กฎหมายบัญญัติกำหนดแล้ว แต่เป็นการกระทำที่ล่าช้าเกินสมควร ซึ่งคดีปกครองประเภทนี้ศาลปกครองมีอำนาจกำหนดค่าบังคับโดยสั่งให้หัวหน้าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามหน้าที่ภายในเวลาที่ศาลปกครองกำหนดได้ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 72 วรรคหนึ่ง (2) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งมีคดีพิพาทเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ศาลปกครองรับไว้พิจารณาตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (2) ดังนี้

3.1 กรณีละเลยต่อหน้าที่ปล่อยให้มีการก่อสร้างอาคารโดยไม่เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาตทำให้ไม่ได้รับความสะดวกในการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำ ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้ร้องเรียนต่อเจ้าท่าภูมิภาคที่ 6 สาขาจันทบุรีว่า ให้ระงับการก่อสร้างอาคารของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ที่ก่อสร้างรุกล้ำแม่น้ำจันทบุรีและร่อมทางเดินสาธารณะ ซึ่งเป็นการกระทำโดยไม่ถูกต้องตาม พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 แต่ไม่มีการระงับการก่อสร้างอาคารดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงได้ร้องเรียนต่ออธิบดีกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1) และได้ติดตามผลเรื่อยมาจนเวลาผ่านไปสี่ปี ปัจจุบันอาคารสร้างเสร็จโดยมีบางส่วนของอาคารสร้างในแม่น้ำจันทบุรี และบางส่วนรุกล้ำบดบังหน้าที่ดินที่อยู่ริมน้ำของผู้ฟ้องคดีทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากแม่น้ำได้สะดวก และทำให้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีมีราคาลดลง จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (2) แห่ง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.99/2552)

3.2 กรณีผู้ว่าราชการจังหวัดละเลยต่อหน้าที่ไม่ดูแลถนนในช่วงเขตคลองชลประทานที่แตกรั่วอันเกิดจากบริษัทเอกชนขุดดินในเขตทางหลวงชนบทเพื่อวางท่อน้ำทิ้ง กรณีผู้ฟ้องคดีทั้งสิบสี่คนฟ้องว่า การที่บริษัท กัลฟ์ เพาเวอร์ เจเนอเรชั่น จำกัด ขุดดินในเขตทางหลวงชนบทเพื่อวางท่อน้ำทิ้งเป็นเหตุให้ถนนเสียหาย แตกรั่วและทรุดลงเป็นระยะทางประมาณ 100 เมตร จึงขอให้ศาลปกครองมีคำสั่งหรือคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในการดูแลที่สาธารณประโยชน์ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีสั่งให้บุคคลผู้ทำความเสียหายแก่ที่ดินดังกล่าวฟื้นฟูที่ดินให้กลับคืนสภาพที่ดีดังเดิม เมื่อบริษัทเอกชนซึ่งได้รับอนุญาตจากผู้ถูกฟ้องคดีตามที่ได้รับมอบหมายจากกรมทางหลวงชนบทได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบสี่ ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงมีหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากกรมทางหลวงชนบทให้ต้องปฏิบัติ คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (2) แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 144/2551)

3.3 กรณีเทศบาลเมืองละเลยต่อหน้าที่ปล่อยให้มีการสร้างสวนสาธารณะแล้วติดตั้งอุปกรณ์เด็กเล่นขนาดใหญ่ เป็นเหตุให้มีผู้มาเล่นส่งเสียงดังรบกวน ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 สร้างสวนสาธารณะบริเวณใกล้บ้านพักอาศัยของผู้ฟ้องคดีทำให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญหลายประการ เนื่องจากสวนสาธารณะดังกล่าวติดตั้งอุปกรณ์เด็กเล่นขนาดใหญ่ห่างจากบ้านพักของผู้ฟ้องคดีประมาณ 2 เมตร มีเด็กและประชาชนผู้ใช้สวนสาธารณะมาเล่นอุปกรณ์ดังกล่าวและส่งเสียงดังรบกวนผู้ฟ้องคดีและครอบครัวตั้งแต่วันที่ 6 นาฬิกา จนถึงเวลา 22 นาฬิกา นอกจากนี้ยังได้สร้างห้องน้ำสาธารณะห่างจากบ้านของผู้ฟ้องคดีไม่ถึง 80 เซนติเมตร ทำให้มีกลิ่นเหม็นรบกวน อีกทั้งยังมีบุคคลภายนอกป็นรั้วของสวนเข้ามาถ่ายอุจจาระปัสสาวะในบ้านของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 และเทศบาลเมืองแล้ว แต่ก็ไม่ได้แก้ไขความเดือดร้อนดังกล่าวให้หมดสิ้นไป จึงฟ้องคดีต่อศาล ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองรื้อถอนอุปกรณ์เด็กเล่นออกไปจากสวนสาธารณะหรือเคลื่อนย้ายให้ห่างจากบ้านผู้ฟ้องคดีไม่น้อยกว่า 10 เมตร พร้อมทั้งมีมาตรการมิให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากเสียงรบกวน ให้ย้ายห้องน้ำสาธารณะไปอยู่จุดอื่นที่ห่างจากบ้านผู้ฟ้องคดีในระยะที่ไม่ส่งกลิ่นรบกวน ให้สร้างรั้วล้อมน้ำพุ และห้ามผู้มาใช้สวนสาธารณะเข้าไปเล่นและอาบน้ำ และให้สร้างรั้วสวนสาธารณะในบริเวณที่ติดกับบ้านของผู้ฟ้องคดีให้มั่นคงแข็งแรง เพื่อป้องกันผู้บุกรุกเข้ามาในบ้านของผู้ฟ้องคดีจากทางสวนสาธารณะดังกล่าว เป็นคดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (2) แห่ง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 247/2552)

3.4 กรณีละเลยต่อหน้าที่ปล่อยให้มีการผลิตไฟฟ้าซึ่งทำให้ผลสัมของผู้อยู่อาศัยไม่เติบโตและร่วงหล่นก่อนเก็บเกี่ยว ผู้อยู่อาศัยทั้งแปดสิบเอ็ดฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากระบบการผลิตกระแสไฟฟ้าของโรงไฟฟ้าพลังความร้อนร่วมวังน้อยของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2) โดยกระบวนการผลิตกระแสไฟฟ้าดังกล่าวทำให้ผลสัมของผู้อยู่อาศัยไม่เติบโต และร่วงหล่นก่อนการเก็บเกี่ยวจนกระทั่งตายในที่สุด จึงฟ้องคดีต่อศาลขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งหกหรือแทนกันชดเชยค่าเสียหายร่วมกันปรับปรุงแก้ไขพื้นที่พืชรพยการธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้กลับคืนสู่ธรรมชาติดั้งเดิม และให้มีมาตรการแก้ไขระบบการแพร่กระจายมลพิษสู่บรรยากาศในกระบวนการผลิตไฟฟ้าและให้นายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1) และกระทรวงการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 6) กำหนดมาตรการพักชำระหนี้เงินกู้ของผู้ฟ้องคดีแต่ละรายเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (2) และ (3) แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 441/2551)

4. คดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542

คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนี้ เป็นกรณีที่ฟ้องว่าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย จากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร หรือเป็นกรณีที่ไม่นับเป็นความรับผิดทางละเมิด แต่เป็นความรับผิดที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งคดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) ศาลปกครองมีอำนาจกำหนดค่าบังคับโดยสั่งให้ใช้เงิน หรือให้ส่งมอบทรัพย์สิน หรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการโดยจะกำหนดระยะเวลา หรือเงื่อนไขอื่นๆ ไว้ด้วยก็ได้ ตามมาตรา 72 วรรคหนึ่ง (3) แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ สำหรับคดีพิพาทเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ศาลปกครองรับไว้พิจารณาตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) มีดังนี้

4.1 กรณีกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีกระทำละเมิดโดยก่อสร้างเขื่อนกันทรายและโคลน เป็นเหตุให้ปริมาณสัตว์น้ำลดลง ทำให้ผู้ฟ้องคดีขาดรายได้ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง (กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี และอธิบดีกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี) ก่อสร้างเขื่อนกันทรายและโคลนเป็นเหตุให้ปริมาณสัตว์น้ำลดลง ผู้ฟ้องคดีไม่อาจ

ทำการประมงและใช้ประโยชน์จากชายหาดดังกล่าวได้ตามเดิม กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 และคำขอของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ศาลมีคำพิพากษาฟื้นฟูเยียวยาชายหาดและสภาพแวดล้อมบริเวณชายหาด และให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดเชยค่าเสียหายอันเกิดจากการกระทำละเมิดของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเป็นคำขอที่ศาลมีอำนาจกำหนดค่าบังคับได้ตามมาตรา 72 วรรคหนึ่ง (3) แห่ง พ.ร.บ. ดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 630/2551)

4.2 กรณีเจ้าพนักงานท้องถิ่นกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ไม่ออกคำสั่งระงับเหตุเดือดร้อนรำคาญจากกลิ่นเหม็นอันเนื่องมาจากการเผาศพ การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามสืบถามซึ่งอาศัยอยู่ในละแวกใกล้เคียงกับเมรุเผาศพที่สร้างขึ้นโดยใช้งบประมาณของผู้ถูกฟ้องคดี(เทศบาลตำบล) ฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ออกคำสั่งให้ระงับ จำกัด และควบคุมเหตุรำคาญดังกล่าว ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามสืบถามได้รับความเสียหายเป็นคดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (2) และ (3) แห่ง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 86/2550)

5. คดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (4) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542

จากการตรวจสอบไม่ปรากฏว่ามีคดีพิพาทเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (4) ขึ้นมาสู่ศาลปกครอง

6. คดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (5) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542

จากการตรวจสอบพบว่า มีการฟ้องคดีเพื่อบังคับให้ผู้ที่ถูกสร้างสิ่งก่อสร้างล่วงล้ำลำน้ำรื้อถอนสิ่งก่อสร้างดังกล่าว ตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 ผู้ฟ้องคดีเป็นหัวหน้าสำนักงานการขนส่งทางน้ำที่ 6 สาขาระยอง ในฐานะเจ้าท่าฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งหกปลูกสร้างอาคารล่วงล้ำลำน้ำขอให้รื้อถอนอาคารออกจากทะเลในน่านน้ำไทย การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลเพื่อบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งหก ซึ่งปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างล่วงล้ำลำน้ำรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างดังกล่าว ตามมาตรา 118 ทวิ แห่ง พ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 เป็นการฟ้องคดีตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (5) แห่ง พระราชบัญญัติจัดตั้ง

ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 จึงเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลปกครองและศาลมีอำนาจออกคำสั่งได้ ตามมาตรา 72 วรรคหนึ่ง (5) แห่ง พ.ร.บ. ดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 242/2550)

7. คดีพิพาทตามแนวคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

นอกจากแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดดังที่ได้กล่าวแล้ว ยังปรากฏว่ามีคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่วินิจฉัยคดีพิพาทเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่บ้าง ซึ่งจากการตรวจสอบมีคำวินิจฉัยที่วินิจฉัยว่าเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง ดังนี้

7.1 การฟ้องขอให้ระงับการดำเนินการตามโครงการปรับปรุงสภาพแวดล้อมริมฝั่งแม่น้ำปิง เนื่องจากทำให้บ้านพักอาศัยได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าเทศบาลนคร (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ดำเนินการตามโครงการปรับปรุงสภาพแวดล้อมริมฝั่งแม่น้ำปิงด้านตะวันออกโดยการถมดินลงในแม่น้ำปิง ตอกเสาเข็มเพื่อสร้างเขื่อนคอนกรีต และสร้างทางตลอดแนวตลิ่ง บริเวณชายตลิ่งที่ออกของผู้ฟ้องคดี อันเป็นการบุกรุกที่ดินที่อยู่ในครอบครองของผู้ฟ้องคดี เป็นเหตุให้บ้านพักอาศัยของผู้ฟ้องคดีที่ตั้งอยู่บนที่ดินดังกล่าวได้รับความเสียหาย จึงฟ้องขอให้ระงับการดำเนินการตามโครงการดังกล่าว เป็นคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง (คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ 24/2545)

7.2 การที่หน่วยงานทางปกครองกระทำละเมิดโดยการผลิตพลังงานไฟฟ้า ก่อให้เกิดฝุ่นแขวนลอย และสารซัลเฟอร์ไดออกไซด์ โดยไม่ได้ควบคุมการฟุ้งกระจายของฝุ่นและสารดังกล่าวเป็นเหตุให้เอกชนได้รับความเสียหาย กรณีที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยตั้งโรงงานผลิตกระแสไฟฟ้าที่ตำบลแม่เมาะ เพื่อทำการผลิตกระแสไฟฟ้าโดยใช้ถ่านหินลิกไนต์เป็นเชื้อเพลิงหลัก เมื่อเกิดการเผาไหม้ทำให้เกิดฝุ่นแขวนลอยและสารซัลเฟอร์ไดออกไซด์ อันเป็นสารพิษ โดยไม่ควบคุมการฟุ้งกระจายของสารดังกล่าว ทำให้โจทก์ซึ่งอาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงหายใจเอาฝุ่นแขวนลอยและสารซัลเฟอร์ไดออกไซด์เข้าไปสะสมในร่างกาย จนเกิดอาการเจ็บป่วยเรื้อรัง จึงฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมขอให้ชดเชยค่าเสียหาย และขอให้หยุดการผลิตกระแสไฟฟ้าโดยใช้ถ่านหินลิกไนต์จนกว่าจะมีวิธีป้องกันการฟุ้งกระจายได้อย่างสมบูรณ์ เป็นการฟ้องว่าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดอันเนื่องมาจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครอง (คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ 15/2546 ที่ 16/2546 ที่ 17/25446 และที่ 24/2546)

7.3 การที่หน่วยงานทางปกครองเรียกเงินค่าขนย้ายคืนจากเอกชนตามโครงการก่อสร้างฝายกักเก็บน้ำ “โครงการฝายราษีไศล” เป็นความรับผิดชอบอื่นของหน่วยงานทางปกครอง กรณีฟ้องว่ากรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานทำการก่อสร้างฝายราษีไศลลงในที่ดินสาธารณะประโยชน์ ซึ่งมีประชาชนหลายร้อยคนครอบครองทำประโยชน์อยู่ ภายหลังจากที่ฝายเปิดใช้งานแล้ว ปรากฏว่าประชาชนได้รับความเดือดร้อนเพราะที่ดินถูกน้ำท่วม และได้มีการจ่ายเงินค่าทดแทนไปแล้ว ต่อมา ได้มีการตรวจสอบพบว่า จำเลยทั้งเจ็ดไม่ได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนการจ่ายค่าทดแทนตามมติคณะรัฐมนตรี จึงเรียกเงินคืน จำเลยทั้งเจ็ดต่อสู้ว่า ได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนตามกฎหมายครบถ้วนแล้วจึงมีสิทธิที่จะได้รับเงินค่าทดแทนเป็นคดีพิพาทระหว่างหน่วยงานทางปกครองกับเอกชน เกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่นอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่นซึ่งเป็นข้อพิพาทอันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง (คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ 26/2546)

7.4 การที่นายอำเภอละเลยล่าช้าในการดูแลรักษาลำรางสาธารณะประโยชน์ ทำให้มีผู้บุกรุกปิดกั้นลำรางสาธารณะประโยชน์ อันเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไม่อาจใช้ประโยชน์ได้ กรณีผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่นายอำเภอบางบ่อละเลยต่อหน้าที่ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรในการดูแลรักษาลำรางสาธารณะประโยชน์ลำซวดอยู่แหล่ เป็นเหตุให้มีผู้บุกรุกสร้างรั้วปิดกั้นลำรางสาธารณะประโยชน์ ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่อาจใช้ประโยชน์จากลำรางสาธารณะประโยชน์ดังกล่าวได้นั้น เป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง (คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ 28/2548)

7.5 การที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐระบายน้ำในหนองน้ำหนองหารล่าช้าเกินสมควร และไม่ควบคุมระบบน้ำเพื่อประโยชน์ในการบำรุงพันธุ์สัตว์น้ำให้เหมาะสม ทำให้น้ำท่วมที่ดินของผู้ฟ้องคดี กรณีผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสกลนคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1) และกรมประมง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2) ทำการระบายน้ำในหนองหารล่าช้าเกินสมควรและไม่ควบคุมระดับน้ำให้เหมาะสม ทำให้น้ำท่วมที่ดินของผู้ฟ้องคดี เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและบริหารจัดการแหล่งน้ำหนองหารเพื่อประโยชน์ในการบำรุงพันธุ์สัตว์น้ำตาม พ.ร.ฎ. กำหนดเขตหวงห้ามที่ดินในท้องที่อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร พ.ศ. 2484 ประกอบ พ.ร.บ. การประมง พ.ศ. 2490 อีกทั้งผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองให้การว่า การเปิดปิดประตูระบายน้ำต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนที่อาศัยแหล่งน้ำเป็นสำคัญ การบริหารจัดการน้ำตลอดทั้งการระบายน้ำได้กระทำโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

อันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) แห่ง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง (คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ 3/2549)

7.6 เทศบาลตำบลบ้านค่ายไม่ดูแลตรวจสอบความมั่นคงปลอดภัยในอุปกรณ์ไฟฟ้าทั้งหมดที่นำมาติดตั้งไว้ ทำให้กระแสไฟฟ้ารั่วไหลจากโคมไฟฟ้าส่องทางลงมาตามหลอดสลิงดึงรั้งเสาไฟฟ้า เป็นเหตุให้ผู้อื่นเสียชีวิต เทศบาลตำบลบ้านค่าย (จำเลยที่ 2) เป็นราชการส่วนท้องถิ่น จึงมีฐานะเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา 3 แห่ง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 มีอำนาจหน้าที่ในการจัดให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำซึ่งรวมถึงการบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างบนทางบกหรือทางน้ำดังกล่าวด้วย ตาม พ.ร.บ. เทศบาล พุทธศักราช 2496 มาตรา 50 (2) ประกอบกับมาตรา 51 (7) ดังนั้น การจัดให้มีและบำรุงรักษาสงสารณูปโภคดังกล่าว จึงถือได้ว่าเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายในการจัดระบบและบริการสาธารณะ เมื่อโจทก์ทั้งสองฟ้องว่า จำเลยที่ 2 ซึ่งมีหน้าที่ในการที่จักต้องใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าที่ได้คุณภาพและมาตรฐาน ตลอดจนบำรุงรักษาอุปกรณ์ให้แสงสว่างและอุปกรณ์ทางไฟฟ้าทั้งหมดที่อยู่ในความรับผิดชอบและความควบคุมกำกับดูแลของจำเลยที่ 2 ให้อยู่ในสภาพที่ดีมีความปลอดภัยแก่ประชาชนทั่วไปอย่างเข้มงวด ละเลยไม่ดูแลตรวจสอบความมั่นคงปลอดภัยในอุปกรณ์ไฟฟ้าทั้งหมดที่นำมาติดตั้งไว้ ทำให้กระแสไฟฟ้ารั่วไหลจากโคมไฟฟ้าให้แสงสว่างส่องทางที่ติดตั้งอยู่บนยอดเสาไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอบ้านค่าย (จำเลยที่ 1) และรั่วไหลลงมาตามหลอดสลิงดึงรั้งเสาไฟฟ้าที่จำเลยที่ 1 ติดตั้งไว้ เป็นเหตุให้มารดาของโจทก์ที่ 1 และเป็นภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมายของโจทก์ที่ 2 ถูกกระแสไฟฟ้าดูดเสียชีวิต จึงเป็นกรณีที่โจทก์ทั้งสองกล่าวอ้างว่า จำเลยที่ 2 มิได้ตรวจสอบดูแลและบำรุงรักษาสงสารณูปโภคซึ่งใช้ในการบริการสาธารณะให้มีความปลอดภัยอย่างเพียงพอ ทำให้เกิดความเสียหายต่อประชาชนผู้บริโภครวม จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) แห่ง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง (คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ 1/2552)

7.7 จำเลย (กรมชลประทาน) ซื้อที่ดินแปลงเพื่อสร้างประตูระบายน้ำในโครงการน้ำท่าและโครงการพัฒนาลุ่มน้ำสงคราม โดยเจ้าหน้าที่ของจำเลยบุกรุกเข้าไปในที่ดินของโจทก์ในส่วนที่ไม่ได้ขายให้แก่จำเลยแล้วทำการขุด เจาะ และก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ

ขนาดใหญ่และลึกลงไปในที่ดินของโจทก์ ทำให้เกิดความเสียหายไม่สามารถใช้ประโยชน์
 ในที่ดินได้ จำเลยมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการจัดให้ได้มาซึ่งน้ำ หรือกักเก็บ รักษา ควบคุม ส่ง ระบาย
 หรือแบ่งน้ำเพื่อเกษตรกรรม การพลังงาน การสาธารณสุข โภค หรือการอุตสาหกรรม ดำเนินการ
 เกี่ยวกับการป้องกันความเสียหายอันเกิดจากน้ำ ความปลอดภัยของเขื่อนและอาคารประกอบฯ
 ตามข้อ 1 ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 พ.ศ. 2545 การก่อสร้างประตูระบายน้ำบ้านดักเต้าตามโครงการน้ำท่าและโครงการพัฒนาลุ่มน้ำ
 สงครามของจำเลย จึงเป็นการใช้อำนาจทางปกครองและปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการ
 ทางปกครองตามที่กฎหมายกำหนด เมื่อโจทก์ฟ้องว่าการดำเนินโครงการดังกล่าวของจำเลยได้
 บุกรุกเข้าไปในที่ดินของโจทก์ในส่วนของที่ดินที่โจทก์ไม่ได้ขายให้แก่จำเลย และเมื่อโจทก์ไม่ยอมขายที่ดิน
 บริเวณพิพาทให้แก่จำเลยเพิ่มเติม จำเลยจึงออกพระราชกฤษฎีกาเวนคืนที่ดินบริเวณที่ต้องใช้
 เพิ่มเติมดังกล่าว กรณีจึงเป็นข้อพิพาทอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครองและการดำเนิน
 กิจการทางปกครอง และเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือ
 เจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ
 ศาลปกครองตามมาตรา 223 วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
 ประกอบกับมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณา
 คดีปกครอง พ.ศ. 2542 (คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ 43/2554)

คดีพิพาทที่ไม่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง

คดีพิพาทเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ศาลปกครองสูงสุด และคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่
 ระหว่างศาลวินิจฉัยว่าเป็นคดีพิพาทที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง อาจแยก
 พิจารณาได้ดังนี้

1. กรณีไม่เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย

1.1 การที่สวนป่ามัญจาคีรีขุดรื้อถอนต่อไม้ไผ่พรวนดินทำให้เมื่อฝนตก
 น้ำฝนพัดพาดินทรายมาทับถมที่นาของผู้ฟ้องคดี มิได้เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายจึง
 ไม่เป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ผู้ฟ้องคดี
 ฟ้องว่าสวนป่ามัญจาคีรีซึ่งเป็นหน่วยงานของผู้ถูกฟ้องคดี (องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้) ได้ทำการ

ปลูกสวนป่าไม้ยูคาลิปตัสและตัดจำหน่ายในท้องที่ตำบลท่าศาลา ในระหว่างดำเนินการปลูกไม้ยูคาลิปตัสได้เกิดฝนตกหนัก น้ำฝนพัดพาเอาดินทรายที่ผู้ถูกฟ้องคดีไถพรวนยกร่องไว้เข้ามาทับถมในที่ดินของผู้ฟ้องคดี ทำให้ไม่สามารถทำนาได้ กรณีเป็นเรื่อง que ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายอันเกิดจากภัยธรรมชาติ กรณีดังกล่าวจึงมิได้เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดี อันจะถือได้ว่าเป็นการกระทำในทางปกครองหรือการดำเนินการทางปกครองของผู้ถูกฟ้องคดีที่จะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 397/2551)

1.2 เมื่อไม่มีกฎหมายกำหนดให้นายกเทศมนตรีมีหน้าที่ดูแลที่ดินบริเวณหน้าอาคารของผู้ฟ้องคดี การฟ้องว่ามีบุคคลตั้งเต็นท์บังหน้าอาคารของผู้ฟ้องคดีกรณีจึงไม่ใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่ามีร้านค้าตั้งเต็นท์บังหน้าอาคารของผู้ฟ้องคดีทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถประกอบกิจการได้ ผู้ฟ้องคดีได้ร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 (นายกเทศมนตรีตำบลบางม่วง) แล้ว แต่ไม่มีการดำเนินการแก้ไข จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายตามที่กฎหมายกำหนด และให้ชดเชยค่าเสียหาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 และผู้ฟ้องคดีที่ 3 ได้แย้งว่าผู้ค้าขายเข้าไปตั้งเต็นท์เองโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 หรือผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 และพื้นที่ดังกล่าวอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 (กรมทางหลวง) ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ได้แย้งว่าพื้นที่บริเวณตั้งเต็นท์อยู่ในความรับผิดชอบของตน แต่ผู้ฟ้องคดีไม่เคยร้องเรียนต่อตนเลย เมื่อที่ดินบริเวณหน้าอาคารของผู้ฟ้องคดีอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นจึงเป็นข้อพิพาทระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 และผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 เพราะมิได้มีกฎหมายกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 และผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 มีหน้าที่ดูแลที่ดินดังกล่าว จึงมิได้เป็นการกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามการที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 และที่ 3 จึงไม่เป็นคดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 60/2547)

2. กรณีเป็นคดีพิพาทตามกฎหมายแพ่ง

กรณีที่บริษัทเอกชนขุดดินเพื่อการวางท่อ ทำให้ที่ดินและรั้วบ้านของผู้ฟ้องคดีชำรุดและเสียหาย เป็นความเสียหายที่เกิดจากเอกชนไม่ใช่หน่วยงานทางปกครอง เป็นคดีพิพาทตามกฎหมายแพ่ง ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง ตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) กรณีผู้ฟ้องคดีทั้งสองฟ้องว่า การที่บริษัท กัลฟ์ เพาเวอร์ เจเนอเรชั่น จำกัด ขุดดินเพื่อวางท่อลึก 2 เมตร ทำให้ที่ดินและรั้วบ้านของผู้ฟ้องคดีบางรายชำรุดและเสียหาย กำแพงรั้วบ้านแตกร้าวนั้น ความเสียหายดังกล่าวเป็นผลมาจากการกระทำของบริษัทฯ ซึ่งเป็นผู้ก่อความเสียหาย โดยที่บริษัทฯ ดังกล่าวไม่ใช่หน่วยงานทางปกครองตามมาตรา 3 แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ ข้อพิพาทที่เกิดขึ้น จึงเป็นข้อพิพาทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ผู้ฟ้องคดีที่ได้รับความเสียหายขอที่จะต้องใช้สิทธิฟ้องบริษัทฯ ดังกล่าวต่อศาลยุติธรรม ประเด็นนี้จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 144/2551)

3. คดีพิพาทตามแนวคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

3.1 บริษัทประกันภัยฟองการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคว่าละเลยไม่ดูแลตรวจสอบ

ความมั่นคงปลอดภัยของเสาไฟฟ้าแรงสูง ทำให้เสาไฟฟ้าแรงสูงหักโค่นล้มขวางถนนจำนวน 6 ต้น เป็นเหตุให้สายไฟฟ้าหรือลวดสลิงเกี่ยวกับรถยนต์คันที่บริษัทรับประกันภัยไว้ได้รับความเสียหาย ซึ่งบริษัทได้ชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัยไว้แล้ว จึงเข้ารับช่วงสิทธิยื่นฟ้องเรียกค่าเสียหาย และกรณีที่ประชาชนฟ้องการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคว่าไม่ได้ใช้ความระมัดระวังเพียงพอในการนำเสาไฟฟ้ามาวางกองไว้ติดกับแนวเขตศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและไม่จัดเปลี่ยนท่อนไม้ที่ใช้รองเสาไฟฟ้าให้อยู่ในสภาพที่แข็งแรง จนทำให้เด็กถูกเสาไฟฟ้าหล่นทับได้รับบาดเจ็บสาหัส ซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลมีความเห็นว่า พฤติการณ์ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นการปฏิบัติหน้าที่ทั่วไปเท่านั้น เหตุละเมิดจึงหาใช่เกิดจากการใช้อำนาจในการผลิต จัดให้ได้มา จัดส่ง และจำหน่ายพลังงานไฟฟ้า ซึ่งเป็นอำนาจตามมาตรา 6 มาตรา 7 และมาตรา 13 (6) แห่งพระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2503 แต่อย่างใดไม่ ดังนั้น กรณีนี้จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม (คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ที่ 5/2553 และ 45/2554)

3.2 บริษัทประกันภัยฟ็อกกองทัพบกว่าดำเนินการเคลื่อนย้ายวัตถุระเบิด

โดยประมาทปราศจากความระมัดระวัง เป็นเหตุให้เกิดการระเบิดก่อนถึงจุดทำลาย และทำให้ทรัพย์สินที่บริษัทรับประกันภัยไว้ได้รับความเสียหาย ซึ่งบริษัทได้ชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัยไว้แล้ว จึงเข้ารับช่วงสิทธิยื่นฟ้องเรียกค่าเสียหาย ซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลมีความเห็นว่า การดำเนินการเคลื่อนย้ายวัตถุระเบิดออกไปทำลาย ถือเป็นเพียงปฏิบัติการทางปกครองทางกายภาพเพื่อให้กิจการของฝ่ายปกครองเกิดผลสำเร็จเท่านั้น จึงไม่ใช่การกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย กฎ หรือคำสั่งทางปกครอง ดังนั้น กรณีนี้จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม (คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ที่ 34/2546 และ 37/2547)

3.3 ประชาชนฟ้ององค์การบริหารส่วนตำบลว่าดำเนินการขุดขยายคูน้ำ

ธรรมชาติ จนทำให้ดินทรุดตัวพังทลายลงมาและรั้วบ้านทรุดตัวตามแนวดินไม่สามารถใช้งานได้ ซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลมีความเห็นว่า ในคดีนี้ คู่กรณียังคงโต้แย้งกันอยู่ว่าการขุดลอกคูน้ำได้รูกล้ำเข้าไปในที่ดินของประชาชนหรือไม่ ซึ่งศาลต้องพิจารณาให้ได้ความเสียก่อนว่า ที่ดินพิพาทเป็นของผู้ใด จึงจะพิจารณาได้ว่าหน่วยงานทางปกครองกระทำละเมิดหรือไม่ ดังนั้น จึงเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน อันเป็นกรณีเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม (คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ที่ 30/2547)

3.4 การประปาส่วนภูมิภาคฟ้องห้างหุ้นส่วนจำกัดซึ่งรับจ้างเทศบาลขุดดิน

เพื่อวางท่อระบายน้ำว่าไม่ได้ใช้ความระมัดระวัง จนเป็นเหตุให้ท่อประปาสำหรับจ่ายน้ำประปาได้รับความเสียหาย ซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลมีความเห็นว่า แม้ว่าห้างหุ้นส่วนจำกัดดังกล่าวจะเป็นคู่สัญญา กับเทศบาล แต่ก็ไม่ใช่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังนั้น กรณีนี้จึงเป็นกรณีที่หน่วยงานทางปกครองฟ้องเอกชนเท่านั้น ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม (คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ที่ 46/2548)

3.5 ประชาชนฟ้องบริษัทเอกชนซึ่งเป็นผู้สัญญากับกรมทางหลวงและ

กรมทางหลวงว่า ในการปรับปรุงและก่อสร้างถนน บริษัทเอกชนได้ขุดดินจำนวนมาก กองไว้บริเวณด้านหน้าแนวรั้วกำแพงของประชาชน ทำให้กีดขวางทางน้ำและเกิดน้ำท่วมขังในขณะที่ยฝนตก ซึ่งน้ำได้กัดเซาะโครงสร้างฐานรากตลอดแนวกำแพง

จนกระทบกระเทือนต่อความแข็งแรง จนทำให้กำแพงแตกร้าวและล้มเอียง ซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลมีความเห็นว่า ความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นกรณีที่เอกชนฟ้องเรียกค่าเสียหายในมูลละเมิดจากเอกชนด้วยกัน ส่วนกรมทางหลวงเป็นเพียงผู้ว่าจ้างเท่านั้น ดังนั้น เหตุละเมิดจึงมิได้เป็นผลโดยตรงจากการกระทำของกรมทางหลวงอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือจากกฎ หรือคำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น และไม่ได้เกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม (คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ที่ 23/2551)

แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดเกี่ยวกับเงื่อนไขการฟ้องคดี

ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ได้กำหนดเงื่อนไขการฟ้องคดีปกครองที่สำคัญซึ่งประกอบด้วย เงื่อนไขเกี่ยวกับการเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดี ตามมาตรา 42 วรรคหนึ่ง เงื่อนไขเกี่ยวกับขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองตามมาตรา 42 วรรคสอง และเงื่อนไขเกี่ยวกับระยะเวลาการฟ้องคดี ตามมาตรา 49 ถึงมาตรา 52 ดังนั้น เมื่อมีการฟ้องคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม กรณีจึงต้องพิจารณาถึงเงื่อนไขการฟ้องคดีดังกล่าวด้วย

เงื่อนไขเกี่ยวกับการเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดี

ตามมาตรา 42 วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ กำหนดองค์ประกอบการเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีไว้ 2 ประการ คือ (1) ต้องเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง หรือกรณีอื่นใดที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองตามมาตรา 9 และ (2) การแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายหรือยุติข้อโต้แย้งนั้น ต้องมีคำบังคับตามที่กำหนดในมาตรา 72 ดังนั้น แนวคำวินิจฉัยเกี่ยวกับการเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจึงอาจแยกพิจารณาออกได้เป็น 2 กรณี คือ การเป็นผู้เดือดร้อนหรือเสียหายประการหนึ่ง และการกำหนดคำบังคับเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายอีกประการหนึ่ง

1. การเป็นผู้เดือดร้อนหรือเสียหาย อาจแยกพิจารณาได้เป็นกรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าเป็นผู้เดือดร้อนหรือเสียหาย และกรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าไม่เป็นผู้เดือดร้อนหรือเสียหาย ได้ดังนี้

1.1 กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เดือดร้อนหรือเสียหาย

1.1.1 ผู้ที่มีบ้านอยู่ใกล้เขตประกาศกำหนดเขตเดินสายไฟฟ้า เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่มีสิทธิฟ้องขอให้มีการกำหนดเขตเดินสายไฟฟ้าในส่วนที่กระทบสิทธิของตนใหม่ เมื่อมีรายงานการวิจัยของประเทศออสเตรเลียในวารสาร Internal Medicine Journal ว่าเด็กที่อาศัยอยู่ภายในรัศมี 300 เมตร จากสายไฟฟ้าแรงสูง จนกระทั่งอายุ 5 ปี มีโอกาสเป็นมะเร็งเพิ่มขึ้น 5 เท่าตัว ในขณะที่ผู้ใหญ่ที่อาศัยอยู่ใกล้ระยะเดียวกันเป็นเวลา 15 ปีมีโอกาสเป็นมะเร็งเพิ่มขึ้นประมาณ 3 เท่าตัว เมื่อบ้านทั้งสองหลังของผู้ฟ้องคดีก็อยู่ใกล้เขตประกาศกำหนดเขตเดินสายไฟฟ้า การที่ประกาศดังกล่าวกำหนดความกว้างจากศูนย์กลางของเสาสายไฟฟ้าด้านละ 30 เมตร (รวมทั้งสองด้านกว้าง 60 เมตร) และจะพาดผ่านใกล้บ้านทั้งสองหลังของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทบกระเทือนต่อสิทธิในชีวิตและร่างกายของผู้ฟ้องคดีที่มีโอกาสเป็นมะเร็งดังรายงานการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้เดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากประกาศกำหนดเขตเดินสายไฟฟ้าที่มีสิทธิฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 (คณะกรรมการการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย) กำหนดเขตเดินสายไฟฟ้าในส่วนที่กระทบสิทธิของผู้ฟ้องคดีใหม่ ตามมาตรา 42 วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 801/2551)

1.1.2 ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากมติคณะรัฐมนตรีที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงมติคณะรัฐมนตรีเดิมที่กำหนดหลักเกณฑ์ในการประเมินอาคารที่พักอาศัยของผู้ได้รับผลกระทบทางเสียงของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ย่อมมีสิทธิฟ้องเพิกถอนมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีที่ 2 มีบ้านพักอาศัยอยู่ในพื้นที่ระดับเสียง NEF 35 ถึง NEF 40 เมื่อมติของผู้ถูกฟ้องคดี (คณะรัฐมนตรี) เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2549 กำหนดให้บริษัทท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) เปรอจ่ายค่าชดเชยเพื่อปรับปรุงอาคารและสิ่งปลูกสร้างหรือซื้อที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจากผู้ที่ได้รับผลกระทบทางเสียงในระดับเสียงตั้งแต่ NEF 30 ถึง NEF 40 ให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว แต่มติของผู้ถูกฟ้องคดีเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2550 ให้สิทธิแก่ผู้ได้รับผลกระทบทางเสียงในระดับเสียงตั้งแต่ NEF 30 ถึง NEF 40 เพียงได้รับการปรับปรุงอาคารและสิ่งปลูกสร้างหากมีระดับเสียงรบกวน (L90) เกิน 10 เดซิเบล (เอ) เท่านั้น ส่วนผู้ฟ้องคดีที่ 3 มีบ้านพักอาศัยอยู่ในเขตปลอดภัยในการเดินอากาศและการประเมินตามหลักเกณฑ์ตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2549 ก็ระบุว่าบ้านพักอาศัยของ

ผู้ฟ้องคดีที่ 3 อยู่ในเขตเส้นเสี่ยง NEF 30 ถึง NEF 35 ซึ่งมีสิทธิได้รับค่าชดเชยเพื่อปรับปรุงอาคาร และสิ่งปลูกสร้างหรือซื้อที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง แต่เมื่อทำการประเมินตามมติของผู้ถูกฟ้องคดี เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2550 บ้านพักอาศัยของผู้ฟ้องคดีที่ 3อยู่นอกเขตเส้นเสี่ยง (NEF น้อยกว่า 30) ซึ่งไม่มีสิทธิได้รับค่าชดเชย กรณีจึงเห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีที่ 2 และผู้ฟ้องคดีที่ 3 เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยตรงและเป็น การเฉพาะตัวจากมติของผู้ถูกฟ้องคดีเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2550 ที่มีสิทธิฟ้องเพิกถอน มติดังกล่าวตามมาตรา 42 วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครอง สูงสุดที่ ฟ.13/2552)

1.2 กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีไม่เป็นผู้เดือดร้อนหรือเสียหาย

1.2.1 ผู้ฟ้องคดีไม่ใช่ผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการก่อสร้างสถานประกอบการ

ร้านค้า จึงไม่ใช่ผู้เสียหายจากการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารพิพาท ดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดี(ผู้อำนวยการเขต) ได้ออก ใบอนุญาตให้มีการก่อสร้างร้านอาหาร ซึ่งตั้งอยู่ติดกับถนนบางขุนเทียน - ชายทะเล โดยให้มีการ ปลูกสร้างอาคารขัดต่อกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง และปล่อยให้มีการใช้ไหล่ทางเป็นที่จอดรถ ลุกค้า ก่อให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัด รวมทั้งปล่อยปละละเลยให้ผู้ประกอบการร้านอาหาร ก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญและปล่อยน้ำทิ้งที่ไม่ได้มาตรฐานลงสู่ทางระบายน้ำสาธารณะ ซึ่งกรณีที่ ฟ้องว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐอนุญาตให้ร้านอาหารก่อสร้างอาคารมีพื้นที่เกินกว่า 100 ตารางเมตรโดยฝ่าฝืน กฎหมายว่าด้วยการผังเมือง ทำให้ก่อให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัดนั้น ผลจากการประกอบกิจการ ของร้านอาหารดังกล่าวจะก่อให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัดตามอย่างไรหรือไม่ มิใช่เป็นผลกระทบ โดยตรงอันเกิดจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารร้านอาหารดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีในประเด็นนี้ต่อศาลปกครอง และ ผู้ที่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีอนุญาตให้มีการก่อสร้างอาคารร้านอาหาร โดยมีข้อต้องเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการก่อสร้างอาคาร เช่น การก่อสร้างอาคารดังกล่าว ปิดกั้นทางลมหรือแสงสว่างบ้านของผู้ฟ้องคดี หรืออาคารสร้างขึ้นโดยขาดความมั่นคง แข็งแรง และปลอดภัยต่อชีวิต ร่างกายหรือทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดี เป็นต้น เมื่ออาคารร้านอาหารที่อยู่ใกล้บ้าน ของผู้ฟ้องคดีมากที่สุดอยู่ห่างออกไปประมาณ 300 เมตร ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อน หรือเสียหายจากการอนุญาตให้มีการก่อสร้างอาคารดังกล่าวที่จะมีสิทธิฟ้องคดีในประเด็นนี้ ต่อศาลปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 591/2546)

1.2.2 ผู้ฟ้องคดีซึ่งมีฐานะเป็นเพียงผู้รับจ้าง และมีได้มีนิติสัมพันธ์โดยตรงกับ

การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ดังนั้น ประกาศของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ที่กำหนดให้การขออนุญาตนำสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วออกนอกโรงงาน ต้องให้ผู้ประกอบการยื่นขออนุญาตต่อการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย จึงไม่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีโดยตรง การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าประกาศการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ที่ 58/2544 ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2544 ที่กำหนดให้การขออนุญาตนำสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วออกนอกโรงงาน ต้องให้ผู้ประกอบการยื่นขออนุญาตต่อการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อน เมื่อประกาศดังกล่าวมีสาระสำคัญในการกำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการขออนุญาตนำสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วออกนอกโรงงาน โดยกำหนดให้ผู้ประกอบการต้องดำเนินการตามวิธีปฏิบัติดังกล่าวในฐานะเป็นคู่สัญญากับผู้ถูกฟ้องคดี (ผู้ว่าการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย) ประกาศดังกล่าวจึงเป็นการกำหนดนิติสัมพันธ์ในการกระทำทางปกครองระหว่างผู้ถูกฟ้องคดีกับผู้ประกอบการ ผู้ฟ้องคดีซึ่งมีฐานะเป็นผู้รับจ้างจึงเป็นเพียงคู่สัญญาของผู้ประกอบการ และมีได้มีนิติสัมพันธ์โดยตรงกับผู้ถูกฟ้องคดี ดังนั้น ประกาศการนิคมอุตสาหกรรมฯ หาได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีโดยตรงไม่ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา 42 วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 161/2547)

1.2.3 ผู้ฟ้องคดีเป็นประชาชนที่พักอาศัยและประกอบอาชีพในกรุงเทพมหานคร

ย่อมไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายโดยตรงจากกรณีหน่วยงานของรัฐละเลยปัญหาที่ความทุกข์ทรมานมาเดินเร่ร่อน ผู้ฟ้องคดีเพียงแต่อ้างว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากที่ผู้ฟ้องคดีไม่ดำเนินการแก้ปัญหาที่ความทุกข์ทรมานมาเดินเร่รอนบนถนนสายต่างๆ ในกรุงเทพมหานคร โดยยังมีได้มีหนังสือร้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนเสียหายจากเหตุดังกล่าวและไม่ปรากฏว่าได้เกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน อันเป็นความเสียหายที่ใกล้ตัวที่เกิดแก่ผู้ฟ้องคดีโดยตรง หรือกับบุคคลใกล้ชิดผู้ฟ้องคดี จึงยังมีอาจถือได้ว่ามีข้อพิพาทเกิดขึ้นระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีแล้วตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (2) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 อันจะมีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสียหายที่มีสิทธิฟ้องคดีได้ตามมาตรา 42 วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. ดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 285/2547)

1.2.4 ผู้ที่ไม่ได้รับผลกระทบจากมติคณะรัฐมนตรีที่แก้ไขเปลี่ยนแปลง

มติคณะรัฐมนตรีเดิมที่กำหนดหลักเกณฑ์ในการประเมินอาคาร/ที่พักอาศัยของผู้ที่ได้รับผลกระทบทางเสียงของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ย่อมไม่มีสิทธิฟ้องเพิกถอนมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว แม้ผู้ฟ้องคดีที่ 1 มีบ้านพักอาศัยอยู่ห่างจากขอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ 620 เมตร แต่ไม่ว่าจะทำการ

ประเมินตามหลักเกณฑ์ตามมติของผู้ถูกฟ้องคดี (คณะรัฐมนตรี) เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2549 หรือตามมติของผู้ถูกฟ้องคดี เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2550 บ้านพักอาศัยของผู้ฟ้องคดีที่ 1 ก็อยู่ในเขตเส้นเสี่ยง NEF มากกว่า 40 และได้รับประโยชน์ตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองฉบับดังกล่าวเช่นเดียวกัน ผู้ฟ้องคดีที่ 1 จึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยตรงและเป็นการเฉพาะตัวจากมติของผู้ถูกฟ้องคดีเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2550 ผู้ฟ้องคดีที่ 1 จึงมิใช่ผู้มีสิทธิฟ้องเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าวตามมาตรา 42 วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พ.13/2552)

1.2.5 แม้ผู้ฟ้องคดีมีที่ดินตั้งอยู่ใกล้เคียงหรือติดกับสถานที่ประกอบกิจการโรงแรม แต่เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้นั้นได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการประกอบกิจการของโรงแรมกรณีไม่อาจจะถือได้ว่าเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องว่าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ในการควบคุมดูแลการประกอบกิจการของโรงแรม แม้ผู้ฟ้องคดีจะประกอบอาชีพเลี้ยงปลาอยู่ในบริเวณที่ดินของตนซึ่งติดกับอาคารสำนักงานโรงแรม แต่เมื่อโรงแรมได้ระบายน้ำทิ้งจากการซักล้างและห้องน้ำลงสู่บ่อพักน้ำทิ้งแล้วไหลออกสู่ที่ดินรกร้างขนาด 4 ไร่ ด้านหลังห้องพักของโรงแรมซึ่งเป็นที่ดินของโรงแรมเอง และอยู่ห่างจากที่ดินของผู้ฟ้องคดีประมาณ 40 เมตร ซึ่งคาดว่าสามารถรับน้ำเสียของโรงแรมรวมทั้งน้ำจากห้องพักของโรงแรมได้ และพยานผู้เชี่ยวชาญจากกรมควบคุมมลพิษมีความเห็นว่า น้ำเสียของโรงแรมทั้งหมดที่ปล่อยออกสู่ที่ดินดังกล่าวไม่น่าจะมีการรั่วซึมไปสู่ที่ดินของผู้ฟ้องคดีจนทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายได้ อีกทั้งการระบายน้ำเสียเข้าไปในที่ดินดังกล่าวก็อยู่ในทิศตรงข้ามกับที่ดินและบ่อเลี้ยงปลาของผู้ฟ้องคดี และไม่พบว่ามีสิ่งปฏิกูลอยู่บนที่ดินของผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายตามมาตรา 42 วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.40/2551)

2. การกำหนดค่าบັงคับเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหาย

การพิจารณาเกี่ยวกับคำขอให้ศาลกำหนดค่าบັงคับเนื่องจากคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมีลักษณะพิเศษในเรื่องการเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีแตกต่างจากคดีปกครองทั่วไป ดังนั้น คำขอและค่าบັงคับจึงควรพิจารณาให้ครอบคลุมถึงประเด็นความเสียหาย ดังนี้

(1) ค่าเสียหายทางด้านสุขภาพอนามัย เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าขาดไร้อุปการะค่าปลงศพ ค่าทดแทนความเสื่อมเสียสมรรถภาพของร่างกาย ค่าขาดประโยชน์จากการประกอบอาชีพ

ความสูญเสียทางด้านจิตใจ ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลหลังจากวันฟ็อก (ค่าเสียหายในอนาคต) เป็นต้น (2) ค่าเสียหายทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น ค่าฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ค่าเสียหายที่ไม่มีตัวเลขเชิงพาณิชย์ (Passive value) ได้แก่ ความสูญเสียทางระบบนิเวศน์ หรือทรัพยากรธรรมชาติของแผ่นดิน เป็นต้น (3) ค่าเสียหายทางด้านวิถีชีวิตของชุมชนในสังคม เช่น ความสูญเสียเอกลักษณ์ของชุมชน ความสูญเสียทางศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น

ดังได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้วว่า มาตรา 42 วรรคหนึ่ง แห่ง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 กำหนดองค์ประกอบการเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีปกครองไว้ 2 ประการ ดังนั้น ในการวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีศาลจึงให้เหตุผลไว้ทั้ง 2 ประการ คือ ต้องเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้เนื่องจากการกระทำที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีประการหนึ่ง และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายนั้น ต้องมีคำบังคับของศาลตามมาตรา 72 วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ อีกประการหนึ่ง ดังคดีตัวอย่างต่อไปนี้

2.1 กรณีที่ศาลกำหนดคำบังคับได้ เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสิบสี่เป็นประชาชนที่อยู่และใช้ประโยชน์ในเขตทางหลวงชนบท จึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องมาจากคำสั่งอนุญาตให้วางท่อน้ำทิ้งในเขตทางหลวงของผู้ถูกฟ้องคดี (ผู้ว่าราชการจังหวัด) และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ดูแลถนนที่เสียหายแตกร้าวและทรุดตัวจากการที่เอกชนขุดดินเพื่อวางท่อน้ำทิ้ง และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายนั้นต้องมีคำบังคับของศาลปกครอง ตามมาตรา 72 วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ โดยพิพากษาหรือมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งอนุญาตของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าว และให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ รวมทั้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีสั่งให้บุคคลผู้ทำความเสียหายแก่ที่ดินดังกล่าวฟื้นฟูที่ดินให้กลับคืนสภาพที่ดีดังเดิม ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบสี่จึงมีสิทธิฟ้องคดีทั้งสองประเด็นต่อศาลปกครองตามมาตรา 42 วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 144/2551)

2.2 กรณีที่ศาลไม่อาจกำหนดคำบังคับได้ การก่อสร้างสุสานหลุมฝังศพในที่ดินของตนเองโดยนำภาพถ่ายของบรรพบุรุษไปติดไว้หน้าสุสาน เขียนชื่อบรรพบุรุษเป็นภาษาจีนและนำกระถางรูปไปตั้งไว้สำหรับบูชา แต่เมื่อยังไม่ได้นำศพมาบรรจุไว้ในสุสานดังกล่าว เจ้าพนักงานท้องถิ่นจึงยังไม่มีอำนาจตาม พ.ร.บ. สุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. 2528 ที่จะสั่งให้ผู้ก่อสร้างหรือสุสานดังกล่าวออกไป คำขอให้ศาลมีอำนาจให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือสุสานออกไปจึงเป็น

คำขอที่ศาลไม่มีอำนาจกำหนดค่าบังคับอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา 72 แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 182/2545)

2.3 กรณีที่ไม่ปรากฏชัดว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย
อย่างไร และเหตุแห่งการฟ้องคดีหมดสิ้นไปแล้ว ก็ถือว่าผู้ฟ้องคดีไม่ใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดี เมื่ออาคารเลขที่ 864/14 ที่ผู้ฟ้องคดีอยู่อาศัยกับอาคารเลขที่ 863 ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 (นาย ส.) ทำการ คัดแปลง มีอาคารเลขที่ 861 คั่นอยู่ระหว่างอาคารทั้งสอง อันเห็นได้ว่าย่อมเป็นการยากที่ผู้ฟ้องคดี จะได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการคัดแปลงอาคารเลขที่ 863 ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 และ ในคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีก็ไม่ได้แสดงให้เห็นความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการคัดแปลงอาคาร ดังกล่าวแต่อย่างใด อีกทั้งข้อเท็จจริงปรากฏต่อมาว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 (ผู้อำนวยการเขต) ได้ออก ใบรับรองการก่อสร้าง คัดแปลงหรือเคลื่อนย้ายอาคารดังกล่าว ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 แล้ว ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ได้ตรวจสอบและแก้ไขการคัดแปลงอาคารของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 แล้วเหตุแห่งการฟ้องคดีขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 เพิกถอนใบอนุญาตให้คัดแปลง อาคารของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 และดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารจนกว่า จะมีการแก้ไขอาคารให้ถูกต้องจึงหมดสิ้นไป ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีในกรณีนี้ ต่อศาลปกครองตามมาตรา 42 วรรคหนึ่ง แห่ง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณา คดีปกครอง พ.ศ. 2542 (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 25/2552)

2.4 หากในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลปรากฏว่าเหตุแห่งการฟ้องคดี
หมดสิ้นลงโดยศาลไม่จำเป็นต้องออกคำบังคับตามมาตรา 72 แห่ง พระราชบัญญัติจัดตั้ง
ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542อีกต่อไป ศาลจะมีคำสั่งจำหน่ายคดี
ออกจากสารบบความ ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เจ้าพนักงานท้องถิ่นละเลยต่อหน้าที่ตาม พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ในการระงับเหตุเดือดร้อนรำคาญจากโรงงานเครื่องเหล็กซึ่งตั้งอยู่ตรง ข้ามกับบ้านของผู้ฟ้องคดีที่ประกอบกิจการส่งเสียงดังรบกวนผู้ฟ้องคดี แต่ในระหว่างการ พิจารณาคดีของศาลปกครองชั้นต้นปรากฏว่าโรงงานเครื่องเหล็กได้ย้ายสถานที่ประกอบกิจการไป ตั้งอยู่ห่างจากบ้านของผู้ฟ้องคดีเป็นระยะทาง 134 เมตร และผู้ฟ้องคดีได้ลงลายมือชื่อรับทราบผลการ ตรวจสอบร่วมกับเจ้าหน้าที่แล้วว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากเสียงดังในการ ประกอบกิจการของโรงงานเครื่องเหล็กแห่งใหม่ จึงไม่มีกรณีที่ศาลปกครองจะออก คำบังคับตามมาตรา 72 วรรคหนึ่ง (2) แห่ง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณา คดีปกครอง พ.ศ. 2542 อีกศาลปกครองชั้นต้นจึงชอบที่จะจำหน่ายคดีออกจากสารบบความเพราะเหตุ แห่งการฟ้องคดีหมดสิ้นไปได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 165/2552)

เงื่อนไขเกี่ยวกับขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหาย ก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง

เงื่อนไขการฟ้องคดีนี้เป็นเงื่อนไขตามมาตรา 42 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ การฟ้องคดีปกครองในเรื่องนั้นจะกระทำได้อเมื่อมีการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าว และได้มีการสั่งการตามกฎหมายนั้นหรือมิได้มีการสั่งการภายในเวลาอันสมควรหรือภายในเวลาที่กฎหมายนั้นกำหนด โดยมีคดีตัวอย่างที่แยกพิจารณาได้เป็น 2 กรณี คือ กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมายกำหนด และกรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีไม่ต้องดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนฟ้องคดี

1. กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการ สำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมายกำหนด

1.1 ผู้ฟ้องคดีไม่ได้มีหนังสือร้องขอต่อเทศบาลเพื่อให้แก้ไขในกรณีได้รับความเดือดร้อนรำคาญเกี่ยวกับน้ำท่วมขังทางเข้าออกที่อยู่อาศัย จึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาล แม้พระราชบัญญัติเทศบาลฯ และพระราชบัญญัติการสาธารณสุขฯ จะบัญญัติให้เทศบาลและเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลปรับปรุงบำรุงรักษาถนน ทางบก ทางน้ำ ทางระบายน้ำ ป้องกันและระงับโรคติดต่อต่างๆ ก็ตาม แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีมิได้มีหนังสือร้องขอต่อผู้ถูกฟ้องคดี (นายกเทศมนตรี) เพื่อให้แก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายที่เกิดจากเหตุรำคาญเกี่ยวกับน้ำเน่าท่วมขังทางเข้าออกที่อยู่อาศัยของผู้ฟ้องคดีเสียก่อน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในการระงับเหตุรำคาญ ยังไม่อาจถือได้ว่าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (2) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 470/2545)

1.2 ผู้ฟ้องคดีไม่ได้แจ้งเหตุแห่งความเดือดร้อนให้เทศบาลนครเชียงใหม่ทราบเพื่อหาทางแก้ไขเยียวยาเกี่ยวกับการที่มีบุคคลทิ้งน้ำเสียและขยะลงในคลอง จึงไม่มี

สิทธิฟ้องคดีต่อศาล แม้ว่าพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2496 จะกำหนดให้เทศบาลมีหน้าที่บำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ ทางระบายน้ำ ป้องกันและระงับโรคติดต่อโดยให้นายกเทศมนตรีมีอำนาจหน้าที่บริหารงานราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมายก็ตาม แต่เป็นบทบัญญัติที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดี (นายกเทศมนตรี) เป็นการทั่วไป ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีไม่ปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องหนึ่งเรื่องใด ผู้ฟ้องคดีก็ต้องแจ้งเหตุแห่งความเดือดร้อนให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบเพื่อหาทางแก้ไขเยียวยาต่อไป เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ได้มีหนังสือร้องขอต่อผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่อาจถือได้ว่ามีข้อพิพาทที่เกิดจากการละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (2) แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 24/2547)

1.3 กรณีคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 37 หรือคำสั่งของปลัดกระทรวงหรือผู้ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมาย ให้หยุดประกอบกิจการโรงงานตามมาตรา 39 วรรคหนึ่ง หรือคำสั่งปิดโรงงานตามมาตรา 39 วรรคสาม แห่ง พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 ต้องอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีตามมาตรา 41 แห่ง พ.ร.บ.เดียวกัน เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 (ผู้ว่าราชการจังหวัด) มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการปรับปรุงแก้ไขโรงงานเนื่องจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบพบว่าการประกอบกิจการโรงงานมีฝุ่นและเขม่าควันฟุ้งกระจาย รวมทั้งมีการรั่วไหลของก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ แต่เมื่อครบกำหนดตามคำสั่งแล้วพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ติดตามตรวจสอบผลการปรับปรุงแก้ไขพบว่าระบบจัดมลพิษทางอากาศยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะบำบัดมลพิษที่เกิดขึ้นได้และราษฎรคงได้รับความเดือดร้อนเช่นเดิม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 จึงได้ออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีหยุดประกอบกิจการโรงงานในส่วนของการถูกลงระดมแดงและปรับปรุงแก้ไขระบบจัดมลพิษทางอากาศจากกระบวนการถูกลงระดมแดงให้มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งแจ้งสิทธิอุทธรณ์คำสั่งต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง แต่ผู้ฟ้องคดีหาได้ดำเนินการอุทธรณ์ภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่อย่างใด จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายตามขั้นตอนและวิธีการที่มาตรา 41 แห่ง พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 กำหนด ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา 42 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.2542 (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 705/2551)

2. กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีไม่ต้องดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนฟ้องคดี

2.1 เมื่อไม่ใช่กรณีที่ไม่จำเป็นต้องอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองตามมาตรา 44 แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ก่อนฟ้องคดีเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของ

คำสั่งทางปกครองนั้น เมื่อกรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้เพิกถอนใบอนุญาตให้ทำการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียงด้วยกำลังไฟฟ้าที่ผู้ถูกฟ้องคดี (นายอำเภอ) ออกให้แก่ นางสาว ม. ตามมาตรา 4 แห่ง พ.ร.บ. ควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ. 2493 ผู้ฟ้องคดีไม่ได้เป็นผู้ยื่นขอออกใบอนุญาต จึงไม่อาจเป็นผู้ได้รับแจ้งการออกใบอนุญาตซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครองดังกล่าวผู้ฟ้องคดีจึงไม่ได้เป็นคู่กรณีที่จะต้องอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง กรณีแห่งคดีไม่อาจนำมาตรา 44 แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาใช้บังคับ การฟ้องคดีของผู้ฟ้องคดีจึงไม่เป็นการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติมาตรา 42 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 426/2550)

2.2 เมื่อบ้านของผู้ฟ้องคดีไม่ได้อยู่ในเขตประกาศกำหนดเขตเดินสายไฟฟ้า
ผู้ฟ้องคดี จึงไม่ต้องโต้แย้งคัดค้านการประกาศกำหนดเขตเดินสายไฟฟ้าตามมาตรา 29 วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2511 และมีใช้คู่กรณีที่ **ที่จะต้องอุทธรณ์ประกาศกำหนดเขตเดินสายไฟฟ้า** ซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา 44 แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เมื่อบ้านทั้งสองหลังของผู้ฟ้องคดีเพียงแต่อยู่ใกล้เขตประกาศกำหนดเขตเดินสายไฟฟ้า ไม่ได้อยู่ในเขตประกาศกำหนดเขตเดินสายไฟฟ้า การโต้แย้งคัดค้านประกาศกำหนดเขตเดินสายไฟฟ้าของผู้ฟ้องคดีจึงไม่อยู่ในบังคับของมาตรา 29 วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2511 และผู้ฟ้องคดีไม่อาจเป็นคู่กรณีที่ได้รับแจ้งประกาศกำหนดเขตเดินสายไฟฟ้าซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครองดังกล่าวผู้ฟ้องคดีจึงไม่เป็นคู่กรณีที่ **ที่จะต้องอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง**ตามมาตรา 44 แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 กรณีจึงถือได้ว่าไม่มีกฎหมายกำหนดให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา 42 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ โดยไม่ต้องดำเนินการตามบทกฎหมายดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 801/2551)

เงื่อนไขเกี่ยวกับระยะเวลาการฟ้องคดี

แนวคำวินิจฉัยเกี่ยวกับเงื่อนไขเรื่องระยะเวลาการฟ้องคดีอาจแยกพิจารณาตามประเภทคดีตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ ได้ดังนี้

1. คดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542

การฟ้องคดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) แห่ง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 จะต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา 49 แห่ง พ.ร.บ. เดียวกัน เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

1.1 กรณีฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งอนุญาตให้เอกชนวางท่อระบายน้ำทิ้งนั้น
 ต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือขอให้ยกเลิกคำสั่งอนุญาตดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบสี่ฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดี (ผู้ว่าราชการจังหวัด) มีคำสั่งอนุญาตให้บริษัท ก. วางท่อน้ำทิ้งจากโรงไฟฟ้าเพื่อระบายน้ำทิ้งจากกระบวนการผลิตไฟฟ้าในเขตทางหลวงชนบท โดยไม่ชอบด้วยคำสั่งและเงื่อนไขของกรมทางหลวงชนบท ขอให้ศาลพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งผู้ฟ้องคดีทั้งสิบสี่ต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา 49 แห่ง พ.ร.บ. เดียวกัน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีบางรายได้มีหนังสือลงวันที่ 10 มกราคม 2549 ถึงผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อขอให้ยกเลิกคำสั่งอนุญาตให้บริษัท ก. วางท่อน้ำทิ้งดังกล่าว จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนับแต่วันที่ 10 มกราคม 2549 เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสิบสี่นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ 27 มกราคม 2549 จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีภายในระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา 49 แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 144/2551)

1.2 กรณีที่ผู้ฟ้องคดีจะต้องอุทธรณ์คำสั่งตามที่กฎหมายกำหนดก่อนฟ้องคดีต่อศาลปกครอง หากผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์มิได้พิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จและแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีในวันที่พ้นกำหนดระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์และจะต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดีที่ 1 ได้ยื่นอุทธรณ์ขอให้เพิกถอนคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่สั่งให้ระงับการก่อสร้างอาคารและสั่งให้ดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงการก่อสร้างอาคารต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 (ผู้อำนวยการเขต) เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2546 ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 จึงต้องจัดส่งอุทธรณ์ไปยังคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ คือ ภายในสิ้นเดือนมกราคม 2546 เป็นอย่างช้า และคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์จะต้องพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่

ได้รับอุทธรณ์ คือ อย่างช้าภายในสิ้นเดือนเมษายน 2546 ตามมาตรา 52 วรรคสอง และวรรคสาม แห่ง พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 เมื่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มิได้พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ 1 ให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาดังกล่าว เหตุแห่งการฟ้องคดีเริ่มนับแต่วันที่ล่วงพ้นเดือนเมษายน 2546 เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2549 จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา 49 แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 260/2550)

2. คดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (2) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542

การฟ้องคดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (2) แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ จะต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี หรือในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ต้องมีการยื่นคำขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐก็จะต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือได้รับแต่เป็นคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผล แล้วแต่กรณี เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ ตามมาตรา 49 แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ ดังกรณีตัวอย่างต่อไปนี้

2.1 กรณีที่ศาลรับไว้พิจารณา

2.1.1 ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนจากกรณีเอกชนปล่อยให้น้ำจากทางระบายน้ำไหลตกลงในที่ดินของผู้ฟ้องคดี จึงมีหนังสือร้องเรียนต่อนายกเทศมนตรี ต่อมานายกเทศมนตรีมีหนังสือชี้แจงผลการแก้ไขแต่ผู้ฟ้องคดีไม่พอใจ จึงมีหนังสือร้องเรียนครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2543 ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องเมื่อวันที่ 16 มกราคม 2545 จึงพ้นระยะเวลาการฟ้องคดี ตามมาตรา 49 แห่ง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 แต่เนื่องจากเหตุเดือดร้อนรำคาญยังมีอยู่ จึงถือได้ว่าเป็นการยื่นฟ้องคดีภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนจากเจ้าของที่ดินข้างเคียงก่อสร้างอาคารเก็บสินค้าโดยไม่เว้นทางเดินหลังอาคาร ก่อสร้างท่อระบายอากาศของส้วมไม่ถูกสุขลักษณะส่งกลิ่นเหม็นรบกวนผู้ฟ้องคดี และปล่อยให้น้ำจากทางระบายน้ำไหลตกลงในที่ดินของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือขอให้ผู้ถูกฟ้องคดี (นายกเทศมนตรี) ระงับเหตุเดือดร้อนรำคาญและร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2

(ผู้ว่าราชการจังหวัด) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 มีหนังสือแจ้งผลการแก้ไขเหตุเดือดร้อนรำคาญ ลงวันที่ 24 ธันวาคม 2541 แต่ผู้ฟ้องคดีไม่พอใจผลการแก้ไข จึงมีหนังสือลงวันที่ 7 มกราคม 2542 ร้องเรียนผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 อีก แต่เหตุเดือดร้อนรำคาญก็ยังไม่ได้รับการแก้ไข จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ 16 มกราคม 2545 กรณีเป็นการฟ้องคดีตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (2) แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องภายใน 90 วันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีมาตรา 49 แห่ง พ.ร.บ. ดังกล่าว แต่เนื่องจากเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ คือ ปัญหาเรื่องกลิ่นเหม็นและน้ำที่ไหลตกลงในที่ดินของผู้ฟ้องคดี รวมทั้งอาคารเก็บสินค้าที่ยังไม่ได้แก้ไขเรื่องการเว้นระยะทางเดินหลังอาคารยังมีอยู่และก่อให้เกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญตลอดมา ถือได้ว่าเหตุแห่งการฟ้องคดีเกิดขึ้นตลอดเวลาจนกระทั่งถึงวันที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องเมื่อวันที่ 16 มกราคม 2545 จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา 49 แห่ง พ.ร.บ. ดังกล่าวแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 229/2545)

2.1.2 แม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี แต่ศาลก็อาจรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้ ถ้าเห็นว่าเหตุเดือดร้อนรำคาญนั้นมีผลกระทบต่อประชาชนจำนวนมาก ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนจากฝุ่นละอองโรงสีข้าวและได้ร้องเรียนไปยังหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐมาตั้งแต่ปี 2537 ครั้งสุดท้ายได้ร้องเรียนต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2544 แต่ความเดือดร้อนก็ยังไม่ระงับ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2544 ซึ่งเป็นกรณียื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา 49 แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ แต่การไม่ปรับปรุงแก้ไขโรงงานอาจมีผลกระทบต่อสุขภาพและอนามัยของประชาชนจำนวนมาก หากรับคดีไว้พิจารณาจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม จึงให้รับคำฟ้องไว้พิจารณาต่อไปตามมาตรา 52 วรรคสอง ประกอบมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (2) แห่ง พ.ร.บ.ดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 452/2545) ผู้ประกอบกิจการโรงงานในดึกแถว ก่อให้เกิดสิ่งปฏิกูลและมลพิษทางเสียง เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีเดือดร้อนรำคาญและเสียสุขภาพ ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ 5 มิถุนายน 2544 ร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 (สำนักงานเขต) และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 (กรมโรงงานอุตสาหกรรม) มีหนังสือแจ้งผลการแก้ไขเหตุเดือดร้อนรำคาญตามคำขอของผู้ฟ้องคดีแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีไม่พอใจ จึงมีหนังสือลงวันที่ 24 สิงหาคม 2544 ฟ้องคดีต่อศาลโดยส่งทางไปรษณีย์เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2544 ซึ่งการฟ้องคดีตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (2) แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ จะต้องฟ้องคดีภายใน 90 วัน นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี หรือจะมีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด คือ แก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนก็ได้ และหากไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากหน่วยงานทางปกครองหรือ

เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือได้รับแต่เป็นคำชี้แจงที่เห็นว่าไม่มีเหตุผล จะต้องยื่นฟ้องภายใน 90 วัน นับแต่วันที่พ้นกำหนด 90 วันนับแต่วันที่ให้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา 42 ประกอบกับมาตรา 49 แห่ง พ.ร.บ.เดียวกัน คดีนี้แม้ว่าจะฟ้องเมื่อพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีแล้ว แต่เมื่อปรากฏว่าเหตุเดือดร้อนรำคาญซึ่งเป็นเหตุแห่งการฟ้องยังคงมีอยู่จนถึงวันฟ้องคดี โดยผู้ถูกฟ้องคดีมีหน้าที่ตามกฎหมายในการแก้ไขความเดือดร้อนรำคาญดังกล่าว อีกทั้งการไม่ปรับปรุงแก้ไขโรงงานอาจมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนจำนวนมาก หากศาลรับคดีไว้พิจารณาจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมตามมาตรา 52 แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ จึงให้รับคำฟ้องไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 503/2545)

2.2 กรณีที่ศาลไม่รับไว้พิจารณา

2.2.1 ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือเรียนกรณีได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากร้านค้าที่กีดขวางทาง นายกเทศมนตรีมีหนังสือลงวันที่ 30 ตุลาคม 2545 ชี้แจงว่าบริเวณที่ร้องเรียนนั้นเป็นเขตผ่อนผัน แต่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้อง 24 มีนาคม 2546 จึงพ้นระยะเวลาฟ้องคดีตามมาตรา 49 แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนจากการที่ผู้จำหน่ายอาหารตามสั่งวางอุปกรณ์การกีดขวางทางเข้าร้านของผู้ฟ้องคดี ก่อความรำคาญในเรื่องกลิ่นและควัน ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีประสงค์จะฟ้องว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (2) แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ แต่เนื่องจากการแก้ไขความเดือดร้อนจากเหตุรำคาญดังกล่าว ตาม พ.ร.บ.การสาธารณสุขฯ เป็นอำนาจของนายกเทศมนตรีตำบลแก่งคอย มิใช่หน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดี (นายอำเภอ) ผู้ถูกฟ้องคดีมีหน้าที่เพียงเป็นผู้ช่วยเหลือผู้ว่าราชการจังหวัดในการควบคุมดูแลเทศบาลตามมาตรา 71 วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ.เทศบาลฯ เท่านั้น แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่รับหนังสือแจ้งข้อเท็จจริงจากนายกเทศมนตรีตำบลแก่งคอยฉบับลงวันที่ 30 ตุลาคม 2545 แล้ว และผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ 22 พฤศจิกายน 2545 ถึงผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อขอความเป็นธรรมโดยอ้างถึงหนังสือชี้แจงของนายกเทศมนตรีด้วย จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีอย่างช้าที่สุดในวันที่ 22 พฤศจิกายน 2545 การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2546 จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา 49 แห่ง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 65/2547)

2.2.2 กรณีฟ้องว่าคณะกรรมการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรโดยไม่พิจารณาคำขอของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้มีการกำหนดเขตเดินสายไฟฟ้าในส่วนที่กระทบสิทธิของผู้ฟ้องคดีใหม่ จะต้องยื่นฟ้องภายใน

เก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือร้องขอดังกล่าวตามมาตรา 49 แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีมีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 (คณะกรรมการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย)โต้แย้งคัดค้านการประกาศกำหนดเขตเดินสายไฟฟ้า ซึ่งถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีหนังสือร้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายให้มีการกำหนดเขตเดินสายไฟฟ้าในส่วนที่กระทบสิทธิของผู้ฟ้องคดีใหม่ โดยส่งทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2550 แต่ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ได้รับหนังสือเมื่อใด แต่ก็พึงอนุมานได้ว่า ตามประเพณีการส่งไปรษณีย์ด่วนพิเศษผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 จะได้รับไม่เกินสามวันนับแต่วันส่งหนังสือดังกล่าวทางไปรษณีย์คือ ไม่เกินวันที่ 19 ตุลาคม 2550 เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ไม่ได้มีหนังสือชี้แจงผู้ฟ้องคดีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นในวันที่ 28 มกราคม 2551 จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา 49 แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 801/2551)

3. คดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.2542

การฟ้องคดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ จะต้องยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีแต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา 51 แห่ง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ดังกรณีตัวอย่างต่อไปนี้

3.1 การที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือขอความเป็นธรรมต่อคณะกรรมการบริหารชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในวันที่ 29 ธันวาคม 2530 โดยมีข้อความระบุว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ไม่อนุญาตให้ระเบิดและย่อยหิน ถือได้ว่า ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีแล้ว อย่างช้าที่สุด ในวันที่ 29 ธันวาคม 2530 ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2545 จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดอายุความแล้ว ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากหนังสือสำนักงานป่าไม้เขตพิษณุโลกที่แจ้งว่า ไม่สามารถต่ออายุใบอนุญาตระเบิดและย่อยหินในที่ดินเขตป่าสงวนแห่งชาติได้และให้ระงับการระเบิดและย่อยหิน อันเป็นคำสั่งทางปกครองที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 (ผู้อำนวยการสำนักบริหารจัดการในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ 11) ออกคำสั่งโดยอ้างมติ

คณะรัฐมนตรีและระเบียบกรมป่าไม้ ว่าด้วยการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2530 และผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลใช้คำสั่งเสียหายจากการที่ต้องหยุดดำเนินการมาด้วย จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ มาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) และ (3)) การที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือขอความเป็นธรรมต่อคณะกรรมการบริหารชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ในวันที่ 29 ธันวาคม 2530 โดยมีข้อความระบุว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ไม่อนุญาตให้ระเบิดและย่อยหิน ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีแล้ว อย่างช้าที่สุดในวันที่ 29 ธันวาคม 2530 ซึ่งผู้ฟ้องคดีสามารถฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม อันเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีปกครองในเวลานั้น ภายใน 10 ปี สำหรับการขอให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครอง และภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้ถึงการกระทำละเมิดหรือสิบปีนับแต่วันที่กระทำละเมิดตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/30 และมาตรา 448 หรือผู้ฟ้องคดีอาจร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการร้องทุกข์ตาม พ.ร.บ. คณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 เมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้ใช้สิทธิดังกล่าว แต่ได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2545 จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีที่ครบกำหนดอายุความตาม ป.พ.พ. และพ้นกำหนดระยะเวลาร้องทุกข์ตาม พ.ร.บ.คณะกรรมการกฤษฎีกาฯ ตั้งแต่ก่อนที่ศาลปกครองจะเปิดทำการ เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2544 จึงเป็นคดีที่ศาลปกครองไม่อาจรับไว้พิจารณาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 457/2547)

3.2 เมื่อฟ้องคดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) และ (3) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ กำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีต้องแยกพิจารณาออกเป็นสองส่วน คือ การฟ้องคดีตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) ต้องฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา 49 แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ ส่วนการฟ้องคดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) ต้องฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา 51 แห่ง พ.ร.บ.เดียวกัน เมื่อผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 (ผู้ว่าราชการจังหวัด) ออกใบอนุญาตเปิดโรงแรม และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 (นายกองค์การบริหารส่วนตำบล) ออกใบอนุญาตสร้างอาคาร ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 5 (บริษัท ฟ.) เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้มีชื่อถือกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินซึ่งเป็นที่ตั้งสถานประกอบการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 5 มิได้ให้ความยินยอมในการใช้ที่ดินดังกล่าว และการดำเนินการโรงเรือนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 5 ไม่ได้ปฏิบัติตาม พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ขอให้ศาลพิพากษาเพิกถอนใบอนุญาตทั้งสองฉบับดังกล่าว

พร้อมทั้งเรียกค่าเสียหายจากการออกใบอนุญาตทั้งสองฉบับดังกล่าว จึงเป็นคดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) และ (3) แห่ง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 กำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีจึงต้องแยกพิจารณาออกเป็นสองส่วน คือ การฟ้องเพิกถอนคำสั่งตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) ต้องฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา 49 แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ ส่วนการฟ้องคดีเรียกค่าเสียหายจากการออกคำสั่งอนุญาตดังกล่าวตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) ต้องฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา 51 แห่ง พ.ร.บ.เดียวกัน เมื่อฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีเมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2549 การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2549 จึงเป็นการยื่นคำฟ้องในข้อหาตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) เมื่อล่วงพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว ส่วนคำฟ้องในข้อหาตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) เป็นการฟ้องคดีภายในระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา 51 แห่ง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 191-192/2552)

3.3 คำฟ้องเพิ่มเติมซึ่งเป็นคดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ก็ต้องยื่นคำฟ้องเพิ่มเติมภายในระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา 51 แห่ง พ.ร.บ.เดียวกันด้วย คำฟ้องเดิมผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งหกละเลยต่อหน้าที่ในการเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานและใบอนุญาตให้ใช้สถานที่ทำการค้าซึ่งเป็นที่รังเกียจหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของนาง พ. ซึ่งเป็นคดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (2) แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ ส่วนคำฟ้องเพิ่มเติมผู้ฟ้องคดีอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งหกละเลยต่อหน้าที่ปล่อยให้นางพ. ประกอบกิจการนี้ปลาบฎ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนรำคาญจนถึงปัจจุบันขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 (ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 (อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม) ชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) แห่ง พ.ร.บ. เดียวกัน ซึ่งเกี่ยวข้องกับคำฟ้องเดิมพอที่จะรวมการพิจารณาและชี้ขาดตัดสินเข้าด้วยกันได้ แต่คำฟ้องเพิ่มเติมถือเป็นคำฟ้อง ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา 51 แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ 17 เมษายน 2546 แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 (ผู้อำนวยการเขต) แก้ไขหรือระงับเหตุเดือดร้อนรำคาญดังกล่าว จึงถือได้ว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องเพิ่มเติมเมื่อวันที่ 27 เมษายน 2550 จึงเป็นการยื่นคำฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 781/2550)

3.4 เมื่อยื่นคำฟ้องตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ และศาลรับคำฟ้องไว้แล้ว ทำให้อายุความละเมิดในกรณีละเมิดเดียวกันสะดุดหยุดลง และคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องโดยขอค่าเสียหายเพิ่มเติมจากเหตุละเมิดเดียวกันไม่ใช่คำฟ้องเนื่องจากไม่ใช่เป็นการเสนอข้อหาต่อศาล แต่พออนุมานได้ว่าเป็นกรณีที่คำฟ้องเดิมมีรายการระบุเหตุแห่งค่าเสียหายไม่ครบถ้วนตามความเสียหายที่เกิดขึ้นจึงขอแก้ไขให้ถูกต้องครบถ้วนได้ตามมาตรา 45 วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีที่ 1 ฟ้องว่าโรงไฟฟ้าพลังความร้อนร่วมวังน้อย ในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 (การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย) ปลดปล่อยพิษและภาวะมลพิษ ทำให้สวนส้มของผู้ฟ้องคดีที่ 1 เสียหาย ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งหกร่วมกันชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีที่ 1 และฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้กลับคืนสู่สภาพเดิมหรือใกล้เคียง อันเป็นคดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) แห่ง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.2542 โดยศาลปกครองชั้นต้นรับคำฟ้องไว้พิจารณาแล้ว อายุความละเมิดในกรณีละเมิดเดียวกันย่อมสะดุดหยุดลงจนกว่าคดีจะได้วินิจฉัยถึงที่สุดหรือเสร็จไปโดยประการอื่นตามมาตรา 193/14 (2) แห่ง ป.พ.พ. ประกอบกับคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีที่ 1 ที่ขอค่าเสียหายเพิ่มเติมจากเหตุละเมิดเดียวกันเป็นกรณีที่เกี่ยวเนื่องใกล้ชิดกับคำฟ้องเดิมพอที่จะรวมพิจารณาชี้ขาดตัดสินไปด้วยกันได้ นอกจากนี้ คำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องดังกล่าวก็ไม่ใช่คำฟ้องเนื่องจากไม่ใช่เป็นการเสนอข้อหาต่อศาล แต่พออนุมานได้ว่าเป็นกรณีที่คำฟ้องเดิมมีรายการระบุเหตุแห่งค่าเสียหายไม่ครบถ้วนตามความเสียหายที่เกิดขึ้น จึงขอแก้ไขให้ถูกต้องครบถ้วนได้ตามมาตรา 45 วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 153/2551)

4. คดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (4) แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.2542

หน่วยงานทางปกครองฟ้องคดีขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินค่าเปิดป่าตามข้อสัญญาสัมปทานทำไม้ป่าชายเลน แต่ยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดี (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) ได้ให้สัมปทานทำไม้ป่าชายเลนแก่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งห้าสิบสอง ซึ่งสัมปทานมีกำหนด 15 ปี โดยมีข้อกำหนดให้ผู้รับสัมปทานต้องชำระเงินค่าเปิดป่าเป็นรายปี แต่ปรากฏว่าในระหว่างรอบปีสัมปทานปีที่ 10 ถึงปีที่ 15 ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งห้าสิบสองค้างชำระค่าเปิดป่า โดยหน่วยงานของรัฐในสังกัดผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือทวงถามให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งห้าสิบสองชำระหนี้ดังกล่าวแล้ว แต่ก็ยังไม่ยอมชำระ ผู้ฟ้องคดีจึงยื่น

ฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งห้าสิบสองชำระเงินดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ย แต่การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่ากำหนดระยะเวลาฟ้องคดีต้องนับแต่วันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเป็นผู้แทนนิติบุคคลได้รับทราบเหตุแห่งการฟ้องคดี มิใช่ นับแต่วันที่ผิคนัดชำระหนี้ นั้น ผู้ฟ้องคดีไม่อาจยกเรื่องการปฏิบัติงานภายในของคณอ้างขึ้นเพื่อปฏิเสธว่าไม่ทราบว่าครบกำหนดระยะเวลาชำระหนี้ค่าเปิดป่าอันเป็นมูลเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ได้ การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเพ่งทราบเรื่องวันครบกำหนดระยะเวลาชำระหนี้ก็เนื่องมาจากความล่าช้าในการดำเนินการของหน่วยงานในสังกัดของผู้ฟ้องคดีทั้งสองเอง จะถือเอาความล่าช้าดังกล่าวมาเป็นเหตุให้สิทธิในการฟ้องคดีขยายตัวตามด้วยหาได้ไม่และการฟ้องคดีนี้เป็นการฟ้องคดีเพื่อเรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินค่าเปิดป่าตามข้อสัญญาอันเป็นเรื่องระหว่างคู่สัญญา แม้ผู้ฟ้องคดีต้องนำเงินดังกล่าวส่งเป็นรายได้แผ่นดินก็ไม่ได้ทำให้เป็นการฟ้องเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะโดยตรงหรือผลของคดีจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อระบบการบริหารราชการแผ่นดินซึ่งถือเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมแต่อย่างใด อีกทั้งไม่มีเหตุจำเป็นอื่นใดที่ศาลปกครองจึงรับคำฟ้องทั้งห้าสิบสองสำนวนซึ่งยื่นเมื่อพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีไว้พิจารณาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 164-215/2547)

วิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา

บทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดมาตรการหรือวิธีการใดๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ให้แก่คู่กรณีที่เกี่ยวข้องเป็นการชั่วคราวก่อนการพิพากษาคดี กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจของศาลที่จะออกคำสั่งไปยังหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติได้ โดยต้องคำนึงถึงความรับผิดชอบของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐและปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นแก่การบริหารงานของรัฐประกอบด้วย โดยบัญญัติหลักการไว้ตามมาตรา 66 แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ และกำหนดกรอบรายละเอียดของหลักเกณฑ์และวิธีการไว้ในระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543

มาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาแบ่งได้เป็น 2 กรณี คือ การทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครอง และการบรรเทาทุกข์ชั่วคราว

1. การทูลเกล้าการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครอง

การทูลเกล้าการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองนั้น ผู้ฟ้องคดีอาจขอมาในคำฟ้องหรือยื่นคำขอในเวลาใดๆ ก่อนศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดี และในกรณีที่ศาลเห็นว่า กฎหรือคำสั่งทางปกครองที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนั้น น่าจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการให้กฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองดังกล่าวมีผลใช้บังคับต่อไปจะทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงที่ยากแก่การเยียวยาแก้ไขในภายหลัง ทั้งการทูลเกล้าการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองนั้น ไม่เป็นอุปสรรคแก่การบริหารงานของรัฐหรือการบริการสาธารณะ ศาลมีอำนาจสั่งทูลเกล้าการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองดังกล่าวได้ตามที่เห็นสมควร ซึ่งจะมีผลเป็นการชะลอหรือระงับการบังคับตามผลของกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองไว้เป็นการชั่วคราว ดังนั้น การที่ศาลจะมีคำสั่งทูลเกล้าการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครอง ต้องพิจารณาตามหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขของกฎหมายซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ประการแรก กฎหรือคำสั่งทางปกครองที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนั้นน่าจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย ประการที่สอง การให้กฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองดังกล่าวมีผลใช้บังคับต่อไปจะทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงที่ยากแก่การเยียวยาแก้ไขในภายหลัง ประการที่สาม การทูลเกล้าการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองนั้น ไม่เป็นอุปสรรคแก่การบริหารงานของรัฐ หรือแก่การบริการสาธารณะ ทั้งนี้ ตามข้อ 72 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ โดยมีแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดดังนี้

1.1 กรณีที่ศาลเห็นสมควรมีคำสั่งทูลเกล้าการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองได้แก่

1.1.1 ศาลมีคำสั่งให้ทูลเกล้าการบังคับตามคำสั่งที่อนุญาตให้ใช้ที่ดินและก่อสร้างอาคารพาณิชย์ รวมทั้งให้ระงับการก่อสร้างอาคารพาณิชย์ในบริเวณที่พิพาทไว้ก่อนเป็นการชั่วคราว ผู้ฟ้องคดีทั้งหกฟ้องว่าเป็นราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 (นายกเทศมนตรีเมืองพล) โดยความยินยอมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 (ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลพลประชานุกูล) อนุญาตให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 (ห้างหุ้นส่วนจำกัด จี.เอ็ม.วิศวรรกรรมก่อสร้าง) ก่อสร้างอาคารพาณิชย์ในบริเวณพื้นที่ของโรงเรียนเทศบาลพลประชานุกูล โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายผังเมือง กฎหมายควบคุมอาคารและกฎหมายสิ่งแวดล้อม การสร้างอาคารพาณิชย์ใกล้ชิดกับอาคารเรียนก่อให้เกิดมลภาวะทางเสียง ฝุ่นละอองฟุ้งกระจาย เป็นอันตรายต่อสุขภาพของนักเรียนรวมทั้งบุตรหลานของผู้ฟ้องคดีทั้งหกและประชาชนทั่วไป ขอให้ศาลสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 สั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ระงับการก่อสร้างอาคารพาณิชย์ไว้ก่อนจนกว่าคดีจะถึงที่สุด ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า แม้กฎกระทรวงฉบับที่ 395 (พ.ศ. 2541) ออกตาม

ความใน พ.ร.บ.การผังเมือง พ.ศ. 2518 จะสิ้นสุดใช้บังคับในวันที่ 24 ธันวาคม 2548 มิได้มีความหมายให้ที่ดินพิพาทพ้นไปจากสภาพเป็นที่ก่อตั้งโรงเรียนตามวัตถุประสงค์เดิมแม้จะไม่มีกฎหมายบังคับไว้ก็ตาม ฉะนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 จึงไม่อาจใช้ประโยชน์ที่ดินพิพาทได้ตามอำเภอใจ โดยอาศัยช่องว่างที่ยังไม่มีกฎกระทรวงบังคับใช้ ประกอบกับปัจจุบันได้มีการดำเนินการออกกฎกระทรวงบังคับใช้ผังเมืองรวมเมืองพลับพลาใหม่ โดยพื้นที่พิพาทดังกล่าวตามผังร่างที่เสนอคณะกรรมการผังเมืองก็ยังคงกำหนดให้เป็นที่ดินประเภทสถาบันการศึกษาเช่นเดิม กรณีจึงย่อมเห็นได้ว่าที่ดินพิพาทไม่สามารถนำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษา สถาบันราชการหรือสาธารณประโยชน์ได้นอกจากนี้ การนำพื้นที่บริเวณดังกล่าวไปใช้ก่อสร้างอาคารพาณิชย์เพื่อนำรายได้มาพัฒนาท้องถิ่นบำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร จะต้องไม่กระทบกับภาระหน้าที่หลักของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ที่ต้องใช้ที่ดินพิพาทเพื่อการศึกษาเท่านั้น กรณีจึงเห็นได้ว่า การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ในการอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารพาณิชย์ในที่ดินพิพาทน่าจะไม่ใช่ชอบด้วยกฎหมายและหากให้มีการก่อสร้างอาคารพาณิชย์ต่อไปน่าจะกระทบต่อการปรับปรุงขยายกิจการของโรงเรียนตามวัตถุประสงค์อันน่าจะก่อให้เกิดความเสียหายที่ยากแก่การเยียวยาแก้ไขในภายหลัง อีกทั้งการให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ก็ไม่เป็นอุปสรรคแก่การบริหารงานของรัฐของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ตามข้อ 72 วรรคสาม แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ การที่ศาลปกครองชั้นต้นให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ที่อนุญาตให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ใช้ที่ดินและก่อสร้างอาคารพาณิชย์รวมทั้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ระบุการก่อสร้างอาคารพาณิชย์ในบริเวณที่พิพาทไว้ก่อนเป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นอย่างอื่น ศาลปกครองสูงสุดเห็นพ้องด้วย (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 311/2551)

1.1.2 ศาลมีคำสั่งให้ทุเลาการบังคับตามประกาศจังหวัดภูเก็ต เรื่องกำหนดห้ามการประกอบกิจการที่เป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมบริเวณทะเลจังหวัดภูเก็ต พ.ศ. 2549 ในส่วนที่กำหนดห้ามกรณีประกอบกิจการดำนํ้าทุกชนิดไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นอย่างอื่น ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ประกอบการกิจการดำนํ้าในจังหวัดภูเก็ตฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ตผู้ถูกฟ้องคดี ออกประกาศจังหวัด ลงวันที่ 25 สิงหาคม 2549 เรื่อง กำหนดห้ามการประกอบกิจการที่เป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบริเวณทะเลจังหวัดภูเก็ต พ.ศ. 2549 ประกาศดังกล่าวทำให้ผู้ฟ้องคดีขาดเสรีภาพและความเท่าเทียมกันในการประกอบธุรกิจ เพราะเป็นการควบคุมเฉพาะผู้ประกอบการกิจการดำนํ้าในจังหวัดอื่นที่เข้าไปประกอบกิจการในเขตบริเวณพื้นที่ทะเลจังหวัดภูเก็ต จึงขอให้

ศาลมีคำสั่งให้ชะลอการบังคับตามประกาศจังหวัดภูเก็ตฉบับดังกล่าวไว้เป็นการชั่วคราว จนกว่าจะมีคำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ประกาศดังกล่าวออกโดยอาศัยอำนาจตามข้อ 7 (3) ประกอบกับข้อ 8 (1) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยระบบการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2546 ซึ่งไม่ได้บัญญัติให้อำนาจแก่ผู้ถูกฟ้องคดีในการกำหนดให้มีการขออนุญาตและวางหลักเกณฑ์การขออนุญาตประกอบกิจกรรมค้าน้ำไว้ ระเบียบดังกล่าวเพียงแต่เป็นการกำหนดภารกิจและหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดในระบบการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการในเชิงบริหารอย่างกว้างๆ เท่านั้น อีกทั้งหลักเกณฑ์การขึ้นทะเบียนและขออนุญาตของผู้ประกอบกิจกรรมค้าน้ำที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดให้ผู้ประกอบกิจกรรมค้าน้ำต้องส่งหลักฐานหรือรายงานข้อมูลหลายประการซึ่งบางข้อมูลเป็นความลับทางด้านการค้า บางข้อมูลจะต้องรายงานจำนวนรายได้ต่างๆ ภายในห้าวันนับจากวันสิ้นเดือน อันเป็นการสร้างภาระเกินสมควรให้กับผู้ประกอบกิจกรรมค้าน้ำ ดังนั้น ประกาศดังกล่าวน่าจะไม่ใช่ชอบด้วยกฎหมาย และการที่จะให้ประกาศดังกล่าวมีผลใช้บังคับต่อไปนั้น หากต่อมาศาลเห็นว่าประกาศดังกล่าวไม่ใช่ชอบด้วยกฎหมายและมีคำพิพากษาให้เพิกถอนประกาศของผู้ถูกฟ้องคดี ก็จะมีผลให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งได้รับผลกระทบจากประกาศดังกล่าวแล้วต้องกลับคืนสู่สถานะเช่นเดิมได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรงที่ยากแก่การเยียวยาในภายหลัง นอกจากนี้ ข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ชะลอการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้วเนื่องจากไม่ต้องการให้เกิดความยุ่งยากหรือสร้างภาระแก่ผู้ประกอบกิจกรรมค้าน้ำ กรณีจึงไม่เป็นอุปสรรคแก่การบริหารงานของรัฐหรือแก่การบริการสาธารณะ ศาลจึงมีคำสั่งให้ทุเลาการบังคับตามประกาศดังกล่าว ในส่วนที่กำหนดห้ามการประกอบกิจกรรมค้าน้ำทุกชนิดไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นอย่างอื่น (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 65/2550)

1.2 กรณีที่ศาลมีคำสั่งยกคำขอทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครอง

1.2.1 ศาลมีคำสั่งยกคำขอให้ศาลมีคำสั่งทุเลาการบังคับตามประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ให้หยุดประกอบกิจการโรงฆ่าสัตว์ เนื่องจากฟังไม่ได้ว่าประกาศดังกล่าวไม่ใช่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีทั้งสองฟ้องว่า ประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 (นายกเทศมนตรีนครลำปาง) ลงวันที่ 22 พฤศจิกายน 2549 ที่ให้หยุดประกอบกิจการโรงฆ่าสัตว์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 (เทศบาลนครลำปาง) และงดออกใบอนุญาตฆ่าสัตว์ทุกชนิดไม่ใช่ชอบด้วยกฎหมาย โดยขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 เปิดกิจการโรงฆ่าสัตว์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ต่อไปจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นอย่างอื่น ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า กรณีที่มาตรา 56 แห่ง พ.ร.บ.พระราชบัญญัติ

เทศบาล พุทธศักราช 2496 ได้กำหนดให้หน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เมื่อการประกอบกิจการโรงฆ่าสัตว์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน รวมทั้งเป็นโรงงานจำพวกที่ 3 ตาม พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 ซึ่งยังไม่ได้รับอนุญาตจากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำปางให้ประกอบกิจการ ประกอบกับกฎหมายกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 มีหน้าที่ในการดำเนินการต่างๆ หลายประเภท มิใช่เฉพาะกิจการโรงฆ่าสัตว์เท่านั้น และการที่จะดำเนินการใดบ้างย่อมขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองและความต้องการของประชาชน หรือหากได้ดำเนินการใดไปแล้ว แต่ต่อมาข้อเท็จจริงอันเป็นเหตุที่ต้องจัดทำกิจการดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไป ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองย่อมสามารถยกเลิกหรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมแล้วแต่กรณี มิใช่จะต้องจัดให้มีกิจการนั้นอย่างต่อเนื่องโดยไม่หยุดชะงักเสมอไป อีกทั้ง การประกอบกิจการโรงฆ่าสัตว์มิใช่เป็นหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 โดยเฉพาะเท่านั้น เอกชนทั่วไปสามารถขออนุญาตประกอบกิจการโรงฆ่าสัตว์ได้ตามที่กฎหมายกำหนดไว้เช่นกัน กรณีจึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่าประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ที่ให้หยุดประกอบกิจการโรงฆ่าสัตว์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 และงดออกใบอนุญาตฆ่าสัตว์ทุกชนิด ซึ่งเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้น่าจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ได้ชี้แจงให้ผู้ประกอบการฆ่าสัตว์ทราบถึงเหตุผลความจำเป็นที่ต้องหยุดประกอบกิจการโรงฆ่าสัตว์ และได้ให้ระยะเวลาพอสมควรในการเตรียมตัวก่อนประกาศหยุดกิจการ รวมทั้งได้ประสานกับโรงฆ่าสัตว์ของเอกชนจำนวน 3 แห่ง ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากเขตของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ไม่เกิน 15 กิโลเมตร และตั้งอยู่บนเส้นทางลำเลียงสุกรมาสู่โรงฆ่าสัตว์ทั้งสามแห่งได้โดยสะดวก เพื่อแก้ไขปัญหาก็แก่ผู้ประกอบการแล้ว กรณีย่อมถือได้ว่า การให้ประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ที่ให้หยุดประกอบกิจการโรงฆ่าสัตว์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 มีผลใช้บังคับต่อไปย่อมไม่ทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงที่ยากแก่การเยียวยาแก้ไขในภายหลัง อีกทั้งการทุเลาการบังคับตามประกาศดังกล่าวจะส่งผลให้การประกอบกิจการโรงฆ่าสัตว์เป็นความผิดตาม พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 อันถือได้ว่าเป็นอุปสรรคแก่การบริหารงานของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอีกด้วย ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการโรงฆ่าสัตว์และจัดให้มีการควบคุมการฆ่าสัตว์ต่อไปตามอำนาจหน้าที่จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นอย่างอื่น ศาลปกครองสูงสุดไม่เห็นพ้องด้วย จึงมีคำสั่งกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นเป็นในให้ยกคำขอให้ศาลมีคำสั่งทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 432/2550)

1.2.2 ศาลเห็นว่ายังไม่มีเหตุอันควรที่ศาลจะมีคำสั่งทุเลาการบังคับตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 ลงวันที่ 29 มกราคม 2552 ของผู้ถูกฟ้องคดี อันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี เนื่องจาก

ฟังไม่ได้ว่าประกาศดังกล่าวน่าจะไมชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อน หรือเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม) ออกประกาศ กำหนดให้ผลิตภัณฑ์จากชิ้นส่วนพีชซึ่งไม่ผ่านกรรมวิธีที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเคมี เฉพาะที่นำไปใช้ป้องกัน กำจัด ทำลาย ควบคุม แมลง วัชพืช โรคพืช ศัตรูพืช หรือควบคุมการ เจริญเติบโตของพืช เป็นวัตถุอันตราย โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้ศาลมีคำสั่งทุเลา การบังคับใช้ประกาศฉบับดังกล่าวไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นอย่างอื่น ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า กรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 6 (คณะกรรมการวัตถุอันตราย) ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้มีความรู้เชี่ยวชาญด้านสารเคมีโดยเฉพาะ มีความเห็นว่า SULFUR ที่ใช้ในการอุตสาหกรรมที่อยู่ใน ความรับผิดชอบของกรมโรงงานอุตสาหกรรมเป็นสารเคมีที่มีอันตรายน้อย อีกทั้งมีกฎหมายอื่น ที่เกี่ยวข้องอีกหลายฉบับควบคุมอันตรายอีกทางหนึ่งแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องควบคุมเกินความจำเป็น ประกอบกับในชั้นนี้ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงการพิจารณาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 (อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ 6 มีข้อบกพร่องอย่างร้ายแรงหรือผิดพลาด ในการพิจารณาความเป็นอันตรายของ SULFUR หรือมีเจตนาไม่สุจริต อันอาจถือได้ว่าเป็น การใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงเห็นว่าในเบื้องต้นยังไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าประกาศ กระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 ลงวันที่ 29 มกราคม 2552 ข้อ 1 ให้ยกเลิกรายชื่อวัตถุอันตรายในบัญชีท้ายประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีรายชื่อ วัตถุอันตราย พ.ศ. 2538 ลงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538 เฉพาะที่อยู่ในความรับผิดชอบของ กรมโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 1 รายการ คือ SULFUR อันเป็นมูลเหตุแห่งการฟ้องคดีน่าจะ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่วนประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมฉบับดังกล่าว ข้อ 2 ให้รายชื่อ วัตถุอันตรายเฉพาะบัญชี ข.ท้ายประกาศดังกล่าวเป็นวัตถุอันตรายในบัญชีแนบท้ายประกาศ กระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย พ.ศ. 2538 ลงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538 ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมวิชาการเกษตรจำนวน 1 รายการ คือ ผลิตภัณฑ์จากชิ้นส่วนพีชซึ่ง ไม่ผ่านกรรมวิธีที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเคมีเฉพาะที่นำไปใช้ป้องกัน กำจัด ทำลาย ควบคุม แมลง วัชพืช โรคพืช ศัตรูพืช หรือควบคุมการเจริญเติบโตของพืช ได้แก่ สะเดา ตะไคร้หอม ขมิ้นชัน จิง ข่า ดาวเรือง สาบเสือ กากเมล็ดชา พริก คื่นฉ่าย ชุมเห็ดเทศ ดอกคิง และหนอนตายหยาก ปรากฏข้อเท็จจริงว่า กรมวิชาการเกษตรได้นำเสนอข้อมูลให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 6 พิจารณาให้ ความเห็น โดยเสนอเรื่องผ่านคณะทำงานชุดต่างๆ ซึ่งแต่ละคณะประกอบด้วยผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับสารเคมีทางการเกษตรและผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจออกประกาศ โดยความเห็นชอบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 6 เพื่อประโยชน์แก่การป้องกันและระงับอันตรายที่อาจมีแก่ บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์ หรือสิ่งแวดล้อมได้ เป็นผู้ลงนามในประกาศดังกล่าว ตามมาตรา 18 วรรคสอง

แห่ง พ.ร.บ. วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ดังนั้น ในเบื้องต้นยังไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมฉบับดังกล่าวอันเป็นมูลเหตุแห่งการฟ้องคดี น่าจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย กรณีจึงไม่เข้าองค์ประกอบที่ศาลจะมีคำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎ ตามข้อ 72 วรรคสาม แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ และเห็นได้อย่างชัดแจ้งว่าไม่สมควรมีคำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎตามข้อ 70 แห่งระเบียบฉบับเดียวกัน จึงมีคำสั่งกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นเป็นให้ยกคำขอทุเลาการบังคับตามกฎของผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 399/2552)

2. การบรรเทาทุกข์ชั่วคราว

การบรรเทาทุกข์ชั่วคราวนั้น ผู้ฟ้องคดีอาจยื่นคำขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองอย่างใดๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพาทหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีหรือคู่กรณีอาจยื่นคำขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดวิธีการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ขอในระหว่างการพิจารณาหรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษาได้ และการที่ศาลพิจารณาเกี่ยวกับการบรรเทาทุกข์ชั่วคราวโดยมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองอย่างใดๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพาทหรือกำหนดวิธีการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ขอในระหว่างการพิจารณาหรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษา ศาลจะพิจารณาโดยนำความในลักษณะ 1 ของภาค 4 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาใช้บังคับกับหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคำขอ เงื่อนไขในการออกคำสั่งและผลของคำสั่งดังกล่าวโดยอนุโลมเท่าที่สภาพของเรื่องจะเปิดช่องให้กระทำได้ และโดยไม่ขัดต่อระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ และหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง ทั้งนี้ ตามข้อ 77 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ โดยมีแนวคำวินิจฉัยดังนี้

2.1 กรณีที่ศาลเห็นสมควรมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองอย่างใดๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพาท

2.1.1 ศาลวินิจฉัยว่าแม้สภาพความเดือดร้อนรำคาญอันเกิดจากกลิ่นเหม็นของขยะจะลดลงจากเดิม แต่สภาพดังกล่าวก็ยังคงมีอยู่ และความเดือดร้อนรำคาญนั้นถึงขนาดที่จะต้องเปลี่ยนสภาพที่พักและขนถ่ายขยะ สมควรมีคำสั่งกำหนดวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราว ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องมาจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 (เทศบาลตำบลช้างเผือก) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 (นายกเทศมนตรีตำบลช้างเผือก) อนุญาตให้บริษัทร่วมค้า แอดวานซ์ เทค อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด ซึ่งเป็นผู้รับจ้างเก็บและขนขยะในเขตท้องที่เทศบาลนครเชียงใหม่ นำขยะมาพักทิ้งในที่ดินบริเวณสุสานช่วงสิงห์อันเป็นที่สาธารณประโยชน์ที่ประชาชนใช้ร่วมกัน และสร้างโรงพักขยะโดยไม่ได้รับอนุญาต

ขอให้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า แม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 จะได้พยายามควบคุมดูแลให้มีขยะตกค้างอยู่นานเกินกว่า 24 ชั่วโมง เพื่อแก้ไขปัญหาร้องเรียนเกี่ยวกับความเดือดร้อนรำคาญอันเกิดจากกลิ่นเหม็นของขยะและฝุ่นละอองดังกล่าว ซึ่งทำให้ความเดือดร้อนรำคาญลดลงไปบ้างแต่ก็ยังคงมีอยู่ เนื่องจากการนำขยะที่มีปริมาณวันละ 250-300 ตัน มาพักและขนถ่ายในที่ดินบริเวณดังกล่าว ด้วยเหตุนี้ คำขอของผู้ฟ้องคดีนับว่ามีเหตุผลและมีเหตุผลเพียงพอที่จะนำวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษามาใช้ได้ และจากการที่ผู้แทนเทศบาลนครเชียงใหม่รับว่าสามารถบังคับให้ผู้มีส่วนได้เสียจัดหาที่พักรับขยะชั่วคราวได้นอกจากนี้ปรากฏว่า ผู้มีส่วนได้เสียได้จัดหาสถานที่แห่งใหม่ คาดว่าจะแล้วเสร็จในกลางเดือนธันวาคม ดังนั้น ระยะเวลาที่ศาลปกครองชั้นต้นกำหนด 15 วัน นั้นนับว่าเหมาะสมและเพียงพอแก่การเปลี่ยนพื้นที่พักและขนถ่ายขยะแล้ว และแม้สภาพความเดือดร้อนรำคาญอันเกิดจากกลิ่นเหม็นของขยะจะลดลงจากเดิม แต่สภาพดังกล่าวก็ยังคงมีอยู่ ทั้งข้อเท็จจริงปรากฏว่าความเดือดร้อนรำคาญนั้นถึงขนาดที่จะต้องเปลี่ยนสถานที่พักและขนถ่ายขยะ การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งกำหนดวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวดังกล่าวจึงชอบแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 31/2545

2.1.2 ศาลวินิจฉัยว่าปัญหาความเดือดร้อนของผู้ฟ้องคดีจากการก่อสร้างอาคารห้างสรรพสินค้าและอาคารเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลยังคงมีอยู่และยังไม่ได้รับการแก้ไขจนถึงวันฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีและครอบครัวได้รับความเดือดร้อนจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 (บริษัทบีจี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน)) ก่อสร้างอาคารห้างสรรพสินค้าโดยทำทางเข้าออกสำหรับรถยนต์บริเวณด้านหลังห้างสรรพสินค้าติดกับรั้วและประตูบ้านของผู้ฟ้องคดี และยังได้ก่อสร้างอาคารเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลในบริเวณที่ดินที่ติดกับด้านหลังบ้านของผู้ฟ้องคดี ขอให้มีการระงับการใช้ทางเข้าออก บริเวณด้านหลังห้างสรรพสินค้าตรงบริเวณรั้วหน้าบ้านของผู้ฟ้องคดี และระงับการใช้อาคารเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลดังกล่าว ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏตามคำฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ได้ทำทางเข้าออกสำหรับรถยนต์บริเวณด้านหลังห้างสรรพสินค้า อยู่ใกล้ชิดกับรั้วและประตูบ้านของผู้ฟ้องคดี อีกทั้งได้ก่อสร้างอาคารเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลอยู่ใกล้ด้านหลังบ้านของผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีและครอบครัวได้รับความเดือดร้อนจากกลิ่นเหม็นของขยะ รวมทั้งฝุ่นควัน เสียงยานพาหนะ และการขนถ่ายขยะ โดยผู้ฟ้องคดีได้ร้องเรียนไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 (ผู้อำนวยการเขตพญาไท) แล้ว แต่ปัญหาความเดือดร้อนของผู้ฟ้องคดีก็ยังไม่ได้รับการแก้ไขจนถึงวันฟ้องคดีคดีของผู้ฟ้องคดีจึงมีมูล ประกอบกับความเดือดร้อนของผู้ฟ้องคดียังคงมีอยู่ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1

(ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ในการระงับเหตุเดือดร้อนรำคาญ และคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่กำหนดมาตรการบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา ก็ได้เป็นอุปสรรคแก่การบริหารงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 และผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 กรณีจึงมีเหตุสมควรและมีเหตุเพียงพอที่จะยังคงมาตรการบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นไว้ต่อไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 334/2547)

2.1.3 ศาลวินิจฉัยให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ดำเนินการให้ผู้ร้องสอดแก้ไขเหตุเดือดร้อนรำคาญ โดยฝั่งกลบขยะตามวิธีการที่กรมควบคุมมลพิษเสนอแนะ ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าฟ้องว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางคูวัด) ได้ออกใบอนุญาตให้ผู้ร้องสอดรับทำการกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย โดยผู้ร้องสอดมิได้ทำการฝั่งกลบบ่อขยะให้ผู้ต้องตามหลักวิชาการ และไม่มีบ่อกักน้ำชะมูลฝอยบ่อขยะดังกล่าวจึงมีน้ำขังและมีการสูบน้ำออกไปทิ้งบริเวณนอกพื้นที่บ่อขยะ ทำให้ขยะส่งกลิ่นเหม็นเน่าอย่างรุนแรงและยังก่อให้เกิดมลภาวะเป็นพิษ จนส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำในคลองธรรมชาติที่อยู่ใกล้เคียง รวมทั้งนาข้าวของประชาชนและทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อน ขอให้ระงับการนำขยะมาทิ้งในบริเวณที่พิพาท ขอให้มีการฝั่งกลบขยะให้ผู้ต้องตามหลักวิชาการ และห้ามมิให้มีการสูบน้ำไปทิ้งนอกบ่อขยะ ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ออกใบอนุญาตให้ผู้ร้องสอดทำการกำจัดขยะมูลฝอยโดยไม่มีการวิธีที่เหมาะสมและไม่ได้มาตรฐานด้านการกำจัดมูลฝอย เป็นเหตุให้มีกลิ่นเหม็น ทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่บุคคลผู้มีที่อยู่อาศัยในละแวกใกล้เคียง ถือเป็นเหตุรำคาญตามมาตรา 25 แห่ง พ.ร.บ.การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ประกอบกับ มาตรา 26 และมาตรา 27 แห่ง พ.ร.บ.เดียวกัน กรณีจึงเห็นได้ว่า กฎหมายได้กำหนดมาตรการเพื่อแก้ไขเหตุรำคาญดังกล่าว โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นตาม พ.ร.บ.การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่จะดำเนินการเพื่อให้มีการแก้ไขเหตุเดือดร้อนดังกล่าวได้ อีกทั้งยังมีปัญหาเรื่องกลิ่นเหม็นจากบ่อขยะมูลฝอย เนื่องจากผู้ร้องสอดไม่มีการกลบขยะมูลฝอยเก่าที่กองอยู่ในบ่อ และยังมีขยะเก่าที่กองอยู่ในบ่อขยะพื้นที่ประมาณ 10 ไร่ ซึ่งไม่สามารถพ่นสารสกัดชีวภาพได้ทั่วถึง เนื่องจากพื้นที่กว้างและไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่ได้ เมื่อเหตุรำคาญจากกลิ่นเหม็นที่เกิดจากบ่อขยะยังมีอยู่กรณีจึงมีเหตุอันสมควรที่ศาลจะมีคำสั่งกำหนดมาตรการคุ้มครองโดยให้ดำเนินการให้ความเดือดร้อนรำคาญหมดไป เพื่อเป็นการบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาตามข้อ 75 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีการพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอุทธรณ์ว่า กำลังอยู่ระหว่างการดำเนินการแต่งตั้ง

คณะกรรมการแก้ไขข้อขัดแย้งดังกล่าวเห็นว่ากรณีดังกล่าวเป็นเรื่องแก้ไขข้อขัดแย้งตามภาระหน้าที่ตามกฎหมาย การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ใช้อำนาจในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นตาม พ.ร.บ.การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ดำเนินการให้ผู้ร้องสอดแก้ไขเหตุเดือดร้อนรำคาญดังกล่าว โดยส่งกลับข้อขัดแย้งตามวิธีการที่กรมควบคุมมลพิษเสนอแนะ ตามหนังสือกรมควบคุมมลพิษ ให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน จึงชอบแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 205/2549)

2.1.4 ศาลมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีระงับการก่อสร้างอาคารในส่วนที่มีความสูงจากระดับถนนเกิน 14 เมตร ไว้ชั่วคราว ผู้ฟ้องคดีทั้งสองฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 (เจ้าพนักงานท้องถิ่นเมืองพัทยา) ออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารเลขที่ 162/2550 ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 (บริษัท วิวัฒนาคอนโดมิเนียม (1999) จำกัด) ก่อสร้างอาคารสูงหรืออาคารขนาดใหญ่พิเศษ ชนิด ก.ส.ถ. 27 ชั้น จำนวน 1 หลัง ตั้งอยู่ถัดไปจากอาคารที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองพักอาศัย โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ระงับการก่อสร้างอาคารตามใบอนุญาตก่อสร้างอาคารดังกล่าวไว้ก่อนเป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า แม้อาคารที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ได้รับอนุญาตให้ทำการก่อสร้างจะมีใช้อาคารตามที่ระบุไว้ในข้อ 3 (1) – (7) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2519) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคาร พุทธศักราช 2479 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2521) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคาร พุทธศักราช 2479 ก็ตาม แต่ก็เป็นอาคารที่มีความสูงจากระดับถนนเกิน 14 เมตร ตามข้อ 3 (8) แห่งกฎกระทรวง ฉบับดังกล่าว หากอาคารที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ได้รับอนุญาตให้ทำการก่อสร้างตั้งอยู่ภายในระยะ 200 เมตร โดยวัดจากเขตควบคุมการก่อสร้างอาคารตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคาร พุทธศักราช 2479 ในท้องที่ตำบลบางละมุง ตำบลหนองปลาไหล ตำบลนาเกลือ และตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี พ.ศ. 2521 ด้านริมทะเล การออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารเลขที่ 162/2550 ลงวันที่ 28 พฤศจิกายน 2549 ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ย่อมไม่ชอบด้วยกฎกระทรวงฉบับดังกล่าว ส่วนปัญหาที่ต้องพิจารณาว่า แนวเขตควบคุมการก่อสร้างอาคารตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าวคือจุดใด เป็นปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยในเนื้อหาแห่งคดีต่อไป และแม้ว่าจุดเริ่มต้นในการวัดระยะ 200 เมตร ตามคำกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีทั้งสองและผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 จะแตกต่างกัน แต่คำชี้แจงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 กล่าวอ้าง ได้ให้ความหมายของคำระดับน้ำทะเลปานกลางไว้ว่า เป็นค่าเฉลี่ยของระดับน้ำทะเลที่ขึ้นสูงสุดและลงต่ำสุด เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่าได้วัดระยะ 200 เมตร จากจุดที่น้ำทะเลลงต่ำสุด ระยะดังกล่าวจึงอาจใกล้เคียงกับการวัดตามคำกล่าวอ้างของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ได้

ขึ้นอยู่กับความลาดชันของสภาพพื้นที่บริเวณแนวชายฝั่ง ดังนั้น คำฟ้องของผู้ฟ้องคดีทั้งสิบ จึงมีมูล และเห็นว่าขณะที่ยื่นคำฟ้องคดีนี้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบอ้างว่าการก่อสร้างอาคารของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 อยู่ระหว่างการปรับพื้นที่และตอกเสาเข็มเป็นเหตุให้อาคารชุดที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบพักอาศัยอยู่มีการแตกร้าว ทั้งไม่มีการป้องกันการกระจายของฝุ่นละอองที่เกิดจากการก่อสร้างทำให้เกิดมลพิษทางอากาศ และผู้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดีทั้งสิบให้ถ้อยคำว่า การก่อสร้างอาคารได้เลขขั้นตอนการตอกเสาเข็มแล้ว กำลังทำตอม่อ จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ตั้งใจจะทำการก่อสร้างอาคารตามที่ได้รับอนุญาตต่อไปซึ่งจะทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบและบุคคลอื่นได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายดังที่อ้างมาในคำฟ้องได้ กล่าวคือ เมื่อการก่อสร้างอาคารแล้วเสร็จหรือใกล้จะแล้วเสร็จจะทำให้ลมที่พัดมาจากทะเลจอมเทียนเปลี่ยนทิศทางไม่พัดผ่านมายังอาคารชุดจอมเทียน คอมเพล็กซ์ คอนโดเทล ทั้งยังเป็นการบดบังทัศนียภาพที่เคยมองเห็นริมหาดและทะเลจอมเทียน ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและสภาพจิตใจของผู้ฟ้องคดีทั้งสิบและบุคคลอื่น เพราะอาคารที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างมีความสูงถึง 27 ชั้น หรือประมาณ 81 เมตร ซึ่งสูงใกล้เคียงกับอาคารชุดที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบพักอาศัยอยู่ ดังนั้น หากการก่อสร้างอาคารพิพาทยังคงดำเนินอยู่ต่อไปก็อาจเป็นการยากที่จะเยียวยาแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบในภายหลังเพราะถึงแม้ต่อมาศาลจะมีคำพิพากษาให้เพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้างอาคารตามคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีทั้งสิบ ซึ่งทำให้ต้องมีการรื้อถอนอาคารที่ก่อสร้างตามใบอนุญาตดังกล่าว แต่การรื้อถอนอาคารจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร ในขณะที่ยังรื้อถอนอาคารไม่เสร็จสิ้น ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบก็ยังคงได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอยู่ต่อไป และการรื้อถอนอาคารก็มิได้เป็นการเยียวยาแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบได้รับไปแล้วก่อนที่จะมีการรื้อถอนเสร็จสิ้นแต่อย่างใด นอกจากนี้ ในการมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา โดยการสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ระวังการก่อสร้างอาคารตามใบอนุญาตก่อสร้างอาคารดังกล่าวไว้ก่อนเป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นอย่างอื่น ศาลปกครองชั้นต้นหาได้มีคำสั่งใด ๆ เกี่ยวกับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 หรือสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ระวังการหรืองดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแต่อย่างใดไม่ กรณีจึงเห็นได้ว่าการมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาดังกล่าว จะไม่ก่อให้เกิดปัญหาอุปสรรคแก่การบริหารงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 แต่อย่างใด อย่างไรก็ตามหากใบอนุญาตก่อสร้างอาคารดังกล่าว มีชอบด้วยกฎกระทรวงฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2519) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคาร พุทธศักราช 2479 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2521) ฯ จริงดังคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีทั้งสิบ ศาลปกครองชั้นต้นย่อมจะเพิกถอนใบอนุญาตนั้นได้ก็เฉพาะแต่ในส่วน

ที่มีขอบด้วยกฎหมาย กล่าวคือ เฉพาะแต่ในส่วนที่อนุญาตให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ก่อสร้างอาคารที่มีความสูงจากระดับถนนเกิน 14 เมตร เท่านั้น ดังนั้น จึงมีคำสั่งแก้คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ระวังการก่อสร้างอาคารตามใบอนุญาตก่อสร้างอาคารดังกล่าวในส่วนที่มีความสูงจากระดับถนนเกิน 14 เมตร ไว้ก่อนเป็นการชั่วคราว จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นอย่างอื่น (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 454/2550)

2.1.5 ศาลวินิจฉัยว่าคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีมีมูล และการที่ผู้ร้องสอดนำศพไปฝังในสุสานพิพาท ผู้ฟ้องคดีย่อมได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย และคำสั่งห้ามมิให้ผู้ร้องสอดกระทำการดังกล่าวไว้ก่อนเป็นการชั่วคราวก่อนการพิพากษา ไม่ก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคแก่การบริหารงานของผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 (ผู้อำนวยการเขตคันนายาว) ออกใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานให้แก่ผู้ร้องสอดโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลสั่งห้ามผู้ร้องสอดไม่ให้มีการฝังศพในบริเวณที่ได้รับอนุญาตจนกว่าศาลจะได้มีคำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ตามที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ออกใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานติดริ้วบ้านของผู้ฟ้องคดีและชุมชนสองชุมชนที่มีผู้อาศัยหนาแน่น อันมีผลกระทบต่อสภาพจิตใจของผู้อยู่อาศัยในชุมชน โดยที่ตั้งของสุสานตั้งอยู่ห่างจากทางหลวงที่เป็นทางหรือถนนสำหรับประชาชนใช้ในการจราจรสาธารณะน้อยกว่า 50 เมตร อีกทั้งบริเวณที่ฝังศพเป็นที่ราบลุ่ม เวลาฝนตกน้ำจะท่วมขัง ซึ่งขัดต่อข้อ 4 (4) และ (5) ของกฎกระทรวง (พ.ศ. 2543) ออกตามความใน พ.ร.บ.สุสานและฌาปนสถาน พ.ศ. 2528 จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวหาว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ร้องสอดโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีจึงมีมูล และการที่ผู้ร้องสอดจะนำศพไปฝังในสุสานพิพาทจนประชาชนในชุมชนได้ทำการคัดค้านการกระทำดังกล่าว ซึ่งหากกระทำต่อไปผู้ฟ้องคดีย่อมได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายต่อไปเนื่องจากการกระทำที่ถูกฟ้องร้อง จึงมีเหตุเพียงพอที่จะนำวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษามาที่ขอนั้นมาใช้ได้ และคำสั่งห้ามมิให้ผู้ร้องสอดทำการฝังศพในบริเวณสุสานไว้ก่อนเป็นการชั่วคราวก่อนการพิพากษา ไม่ก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคแก่การบริหารงานของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง (ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ที่ 1) ตามคำขอของผู้ฟ้องคดีจึงเข้าหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามมาตรา 66 แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบข้อ 77 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ และมาตรา 254 และมาตรา 255 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ศาลปกครองสามารถกำหนดมาตรการและวิธีการคุ้มครองชั่วคราวก่อนการพิพากษาให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยการสั่งห้ามมิให้ผู้ร้องสอดทำการฝังศพในบริเวณสุสานของผู้ร้องสอดไว้ก่อน จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดหรือมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นได้ การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่ง

ห้ามมิให้ทำการฝังศพในบริเวณสุสานของผู้ร้องสอดไว้ก่อน จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุด หรือมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น จึงชอบด้วยเหตุผลแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 845/2550)

2.1.6 ศาลมีคำสั่งให้ผู้ร้องสอดระงับการขุดดินและคูทรายในบ่อดิน

พิพาทไวั้ชั่วคราว ผู้ฟ้องคดีทั้งสามสืบหาฟ้องว่า อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงกับบ่อขุดดินและคูทรายของนาย ป. ได้รับความเดือดร้อนและเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งห้าไม่ควบคุมดูแลปล่อยให้นายป. ดำเนินการขุดดินและคูทรายจนเป็นเหตุทำให้ดินบริเวณดังกล่าวทรุดตัว ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอให้ศาลมีคำสั่งให้นาย ป. หยุดการประกอบกิจการขุดคักดินและคูทรายไว้ก่อนจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังกันได้ว่าบ่อพิพาทมีระยะห่างจากขอบบ่อถึงที่ดินของบุคคลอื่นที่อยู่ข้างเคียงไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด แม้ผู้ร้องสอดจะอ้างว่าได้แก้ไขปัญหาโดยการซื้อที่ดินบริเวณโดยรอบพื้นที่บ่อพิพาทแต่ปรากฏว่าผู้ร้องสอดก็ทำการขุดดินและคูทรายในพื้นที่ดังกล่าวด้วย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 (ผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี) เคยมีคำสั่งลงวันที่ 13 มิถุนายน 2550 ให้ผู้ร้องสอดหยุดประกอบกิจการโรงงานและให้ปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผู้ร้องสอดได้ขอขยายเวลาดำเนินการถึง 4 ครั้ง แต่ก็มีได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขขอบบ่อพิพาทให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต พฤติการณ์ของผู้ร้องสอดจึงอาจก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้อื่น อีกทั้งข้อเท็จจริงปรากฏว่า จังหวัดปทุมธานีได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2551 กำหนดให้พื้นที่บริเวณบ่อพิพาทเป็นเขตภัยพิบัติฉุกเฉินเนื่องจากการทรุดตัวของดินบริเวณดังกล่าวแล้ว กรณีจึงเห็นได้ว่าการให้ผู้ร้องสอดประกอบกิจการขุดคักดินและคูทรายต่อไปอาจก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงกับประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงกับบ่อพิพาท จึงมีเหตุอันสมควรจะกำหนดมาตรการเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา และเห็นว่า กรณีผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 (กรมโรงงานอุตสาหกรรม) ได้มีคำสั่งปิดโรงงานของผู้ร้องสอด มีผลเป็นการเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการของผู้ร้องสอดด้วยตามมาตรา 39 แห่ง พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ.2535 คำสั่งศาลที่กำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาจึงไม่ใช่เหตุกระทบสิทธิของผู้ร้องสอดและการที่ศาลมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 (ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ใช้อำนาจตาม พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ.2535 สั่งให้ผู้ร้องสอดระงับการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมายอย่างเคร่งครัด เพื่อป้องกันมิให้เกิดอันตรายร้ายแรงต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นภาระหน้าที่ตามกฎหมายที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 และผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 จะต้องปฏิบัติจึงไม่มีเหตุที่ศาลปกครองสูงสุดจะยกเลิกคำสั่งกำหนดมาตรการเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 535/2551)

2.1.7 สิทธิของบุคคลที่บัพัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รับรองไว้ย่อมได้รับความคุ้มครอง การที่ยังไม่มีบัพัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการใช้สิทธิดังกล่าวนั้น ไม่ใช่เหตุที่องค์กรของรัฐจะยกขึ้นมาเป็นข้ออ้างเพื่อปฏิเสธไม่ให้ความคุ้มครองสิทธิดังกล่าวได้ ดังนั้น ก่อนการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดๆ ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ จึงต้องดำเนินการให้ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ทั้งหลายที่กำหนดไว้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่สืบสามฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นสมาคมต่อต้านสภาวะโลกร้อน สมาคมสมาพันธ์การเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและประชาชน ที่ตั้งถิ่นฐานในชุมชนมาบตาพุดและบริเวณใกล้เคียง ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 (คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ) กับผู้ถูกฟ้องคดีร่วมอีกแปดราย ได้ร่วมกันให้ความเห็นชอบ อนุมัติ อนุญาตให้โครงการหรือกิจกรรมจำนวน 76 โครงการ ที่อาจกระทบต่อชุมชนในพื้นที่มาบตาพุดและบริเวณใกล้เคียงสามารถดำเนินการได้ โดยมีขอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้ศาลระงับโครงการทั้ง 76 โครงการไว้เป็นการชั่วคราวก่อนจะมีคำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า สิทธิของบุคคลที่บัพัญญัติ มาตรา 67 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 รับรองไว้ย่อมได้รับความคุ้มครอง การที่ยังไม่มีบัพัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการใช้สิทธิดังกล่าวนั้น ไม่ใช่เหตุที่องค์กรของรัฐจะยกขึ้นมาเป็นข้ออ้างเพื่อปฏิเสธไม่ให้ความคุ้มครองสิทธิดังกล่าวได้ ดังนั้น ก่อนการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดๆ ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ จึงต้องดำเนินการให้ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ทั้งหลายที่กำหนดไว้ในมาตรา 67 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญฯ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีทั้งแปดได้ให้ความเห็นชอบอนุมัติ อนุญาตให้โครงการหรือกิจกรรมทั้ง 76 โครงการ ไปโดยมิได้ดำเนินการตามมาตรา 67 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญดังกล่าว การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งแปดจึงน่าจะขัดด้วยกฎหมาย คำฟ้องของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่สืบสามจึงมีมูล และโดยขณะยื่นคำฟ้องนี้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากมลพิษจากการประกอบกิจการของโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับอนุญาตให้ตั้งในนิคมอุตสาหกรรมของภาครัฐและของภาคเอกชนในพื้นที่มาบตาพุดและบริเวณใกล้เคียงอยู่ก่อนแล้ว เมื่อโครงการหรือกิจกรรมที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งแปดได้ให้ความเห็นชอบอนุมัติ อนุญาตให้ดำเนินการล้วนเป็นโครงการหรือกิจกรรมที่ประกอบด้วยโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อมลพิษสูง ซึ่งอาจไปเพิ่มมลพิษในพื้นที่มาบตาพุดและบริเวณใกล้เคียงให้มากขึ้น ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายเพิ่มมากขึ้น หากให้มีการก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นตามที่ได้รับอนุญาตต่อไป

จนกระทั่งโครงการสร้างเสร็จและมีการดำเนินการผลิตแล้ว ก็จะทำให้ผู้ฟ้องคดีและประชาชนในบริเวณพื้นที่ดังกล่าวอาจได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันอาจเป็นการยากที่จะเยียวยาแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในภายหลัง กรณีจึงมีเหตุเพียงพอที่ศาลจะมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา และหากจะเกิดปัญหาอุปสรรคแก่การบริหารงานของรัฐจากคำสั่งดังกล่าว ก็สืบเนื่องจากการละเลยล่าช้าของผู้ถูกฟ้องคดีเองที่ไม่ปฏิบัติตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติไว้ อีกทั้งหากจะเป็นการกระทบต่อสิทธิของเจ้าของโครงการแต่ก็มีได้เป็นการจำกัดสิทธิการดำเนินการโดยสิ้นเชิงหากโครงการหรือกิจกรรมใดได้ดำเนินการให้ครบถ้วน ตามนัยมาตรา 67 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญฯแล้ว จะเป็นกรณีที่ศาลอาศัยเป็นหลักในการมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอในวิธีการคุ้มครองชั่วคราวเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีหรือผู้มีส่วนได้เสียอาจมีคำขอต่อศาลปกครองชั้นต้นที่คดีอยู่ในระหว่างการพิจารณามีคำสั่งแก้ไขหรือยกเลิกวิธีการเช่นนั้นเสียก็ได้ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาตามประเภทลักษณะของโครงการหรือกิจกรรมแล้วพบว่าบางโครงการหรือกิจกรรมไม่น่าจะก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงชัดเจน แต่เป็นโครงการหรือกิจกรรมที่มุ่งควบคุมหรือบำบัดมลพิษหรือติดตั้งอุปกรณ์เพิ่มเติมเท่านั้น จึงยังไม่สมควรที่จะมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา จึงแก้คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นเป็นให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งแปดสั่งระงับโครงการหรือกิจกรรมตามเอกสารท้ายคำฟ้องไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือศาลมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น ยกเว้น โครงการหรือกิจกรรมประเภทอุตสาหกรรมที่มุ่งควบคุมหรือบำบัดมลพิษหรือติดตั้งอุปกรณ์เพิ่มเติม นอกจากที่แก้ไขเป็นไปตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 592/2552)

2.2 กรณีที่ศาลมีคำสั่งยกคำขอหรือไม่กำหนดวิธีการคุ้มครองอย่างใดๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา หรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ขอในระหว่างการพิจารณาหรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษา

2.2.1 ศาลวินิจฉัยว่าในขณะที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้การก่อสร้างวางท่อส่งก๊าซยังไม่อาจทำให้ผู้ฟ้องคดีและประชาชนได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย จนเป็นเหตุให้ต้องระงับการก่อสร้างตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอได้ ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าฟ้องว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติไปยังสวนอุตสาหกรรมโรจนะ จังหวัดระยอง) ให้ความเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติไปยังสวนอุตสาหกรรมโรจนะ อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ภายหลังที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 (บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ดำเนินการก่อสร้างโครงการท่อส่ง

ก๊าซดังกล่าวแล้ว อันเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อีกทั้งรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมดังกล่าวขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน ชุมชนไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างเพียงพอ และล่าช้า เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ระวังการก่อสร้างโครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติไปยังสวนอุตสาหกรรมโรจนะไว้จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ในขณะที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ การก่อสร้างวางท่อส่งก๊าซดังกล่าวยังไม่แล้วเสร็จตามโครงการ การที่ผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ต่างก็ยอมรับว่าการก่อสร้างที่ผ่านมาทั้ง 18 กิโลเมตรจากระยะทางทั้งหมด 40.5 กิโลเมตร ยังไม่ก่อให้เกิดความเสียหายใดๆ แก่ประชาชนหรือราษฎรที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับสถานที่ก่อสร้างดังกล่าวแต่อย่างใด และการวางท่อส่งก๊าซโดยที่ไม่มีการส่งก๊าซไปด้วยจึงไม่อาจก่อให้เกิดไฟไหม้หรือการระเบิดที่จะทำให้เกิดความเสียหายใดๆ ได้ และหากเห็นว่าการก่อสร้างดังกล่าวไม่เป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่มีความปลอดภัยก็สามารถแจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 หรือผู้ควบคุมงานทราบเพื่อพิจารณาสั่งให้ผู้รับเหมาก่อสร้างแก้ไขให้ถูกต้องและให้มีความปลอดภัยตามข้อตกลงในสัญญาจ้างได้ หรือแม้การก่อสร้างวางท่อส่งก๊าซจะแล้วเสร็จตามโครงการแล้วก็ตาม หากเห็นว่าไม่ได้มาตรฐานหรือไม่มีความปลอดภัยก็สามารถสั่งให้ผู้รับเหมาก่อสร้างแก้ไขจนกว่าจะได้มาตรฐานและมีความปลอดภัย นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ได้ชี้แจงว่า เมื่อการก่อสร้างวางท่อส่งก๊าซแล้วเสร็จจะมีระบบการตรวจสอบท่อส่งก๊าซที่ได้วางไว้แล้วโดยวิธี Hydrostatic Test และหากตรวจสอบระบบแล้วเกิดปัญหาก็จะต้องแก้ไขให้เสร็จสิ้นก่อนที่จะปล่อยก๊าซธรรมชาติเข้าไปตามท่อดังกล่าวได้และเมื่อตรวจระบบความปลอดภัยจนสมบูรณ์แล้วจึงจะตรวจรับงานก่อสร้างได้ ดังนั้น การก่อสร้างวางท่อส่งก๊าซดังกล่าวในขณะที่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้ายื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาล จึงไม่อาจทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าและประชาชนได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจนเป็นเหตุให้ต้องระงับการก่อสร้างตามที่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าร้องขอได้ จึงมีคำสั่งกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น ให้ยกคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาของผู้ฟ้องคดีทั้งห้า (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 305/2547)

2.2.2 การประกอบกิจการขนถ่ายสินค้าประเภทแร่หรือปูนซีเมนต์เม็ดของผู้ฟ้องคดี ถือเป็นการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประชาชน ศาลไม่อาจก้าวล่วงเข้าไปสั่งฟ่อนผันหรืออนุญาตแทนพนักงานเจ้าหน้าที่ตามหลักกฎหมายทั่วไปให้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าบริษัท ว. โชคชัยธานี จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทในเครือเดียวกับผู้ฟ้องคดี (บริษัท ว. โชคชัยรุ่งเรืองขนส่ง จำกัด) ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประเภทสะสมแร่ และผู้ฟ้องคดีได้เข้าร่วมประกอบกิจการโดยให้บริการทำเทียบเรือขนถ่ายสินค้า พร้อมกับบริการขนส่งสินค้าทางน้ำและทางบก การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองออกคำสั่งปิดกิจการทำเทียบเรือ

ขนถ่ายของบริษัท ว. โฆชชัยธานี จำกัด ทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องขาดรายได้จากการให้บริการทำเทียบเรือ และต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น จึงขอให้ศาลสั่งให้ผู้ฟ้องคดีประกอบกิจการขนถ่ายสินค้าได้ตามปกติ ในระหว่างการพิจารณาก่อนจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า หลักทั่วไปในการพิจารณาคดีปกครอง ศาลมีอำนาจในการตรวจสอบการกระทำทางปกครองของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ศาลไม่อาจก้าวล่วงไปใช้อำนาจแทนหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ การประกอบกิจการขนถ่ายสินค้าประเภทแร่หรือปูนซีเมนต์เม็ดของผู้ฟ้องคดี ถือเป็นการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน การประกอบกิจการดังกล่าวจะต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่และอยู่ภายใต้การควบคุมของพนักงานเจ้าหน้าที่เฉพาะด้านอย่างเคร่งครัด เพื่อให้มีมาตรการป้องกันมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเพื่อปลอดภัยในชีวิต สุขภาพ และอนามัยของประชาชนตาม พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 การที่บุคคลใดๆ จะประกอบกิจการเช่นเดียวกับกรณีของผู้ฟ้องคดีจะต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่จึงจะดำเนินการได้ ศาลไม่อาจก้าวล่วงเข้าไปสั่งผ่อนผันหรืออนุญาตให้มีการประกอบกิจการดังกล่าวแทนพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ ตามหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองตามข้อ 77 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีประกอบกิจการขนถ่ายสินค้าประเภทปูนซีเมนต์เม็ดและถ่านหินที่ทำเรือของผู้ฟ้องคดีไปก่อนจนกว่าจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นอย่างอื่นนั้น อาจถือได้ว่าเป็นการก้าวล่วงเข้าไปอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนแทนพนักงานเจ้าหน้าที่ศาลปกครองสูงสุดจึงมีคำสั่งกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นเป็นในให้ยกคำขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาของผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 2/2551)

2.2.3 ผู้ร้องมิได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย ผู้ร้องจึงมิใช่ผู้มีส่วนได้เสีย

ตามนัยข้อ 76 วรรคสาม แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนจากการทำธุรกิจบริการก่อสร้าง ติดตั้ง และทดสอบ โครงการก่อสร้างโรงแยกก๊าซธรรมชาติเนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 (ผู้อำนวยการสำนักควบคุมวัตถุอันตราย) ปฏิเสธไม่ส่งมอบใบสำคัญการขึ้นทะเบียนและใบอนุญาตนำเข้าวัตถุอันตรายให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงขอให้ศาลสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง (กรมโรงงานอุตสาหกรรม ที่ 2) ส่งมอบใบสำคัญการขึ้นทะเบียนและใบอนุญาตนำเข้าวัตถุอันตรายให้ผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ปฏิบัติตามคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นโดยส่งมอบใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายและใบอนุญาตนำเข้า

วัตถุอันตราย ให้แก่ผู้ฟ้องคดี การปฏิบัติตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าว ไม่มีผลกระทบ ต่ออำนาจการสืบสวนสอบสวนของผู้ร้อง (นายธาริต เพ็งดิษฐ์) ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหา แม้ผู้ฟ้องคดีจะนำใบสำคัญการขึ้นทะเบียนและใบอนุญาตนำเข้าวัตถุอันตรายไปใช้เป็นหลักฐานใน คดีพิเศษ แต่การกระทำดังกล่าวเป็นการที่ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดอาญาชอบที่จะ กระทำได้ ไม่อาจถือได้ว่าเป็นอุปสรรคขัดขวางการดำเนินคดีพิเศษของผู้ร้อง ผู้ร้องมิได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย ผู้ร้องจึงมิใช่ผู้มีส่วนได้เสียตามนัยข้อ 76 วรรคสาม แห่งระเบียบ ของที่ประชุมใหญ่ฯ ที่จะยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งที่กำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองฯ ได้ (คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุดที่ 809/2550)